

העולם הזה

השבועון המצויר
ל אינפורמציה

גלם. 731 / שנה 15 / ב' חשוון תשי"ב / 1.11.51

המחיר
130
פרוטה

העורך: אורי אבנר עורך משנה: שלום כהן

עירון הסגנון: י"ב איתן צלמי המערכת: רוני בר, דוד רובינר, חברי המערכת: מיראל אלמו, יחיאל בשן, ניצה נבי, נירית לביא, דפאל סלע, איתמר עלים, יעקב צילי. סופרי חוץ: הווארד גורדון, מונטי נייקובס, נבריאל נרו, שלום מנצור.

השבועון הסצויר 'אינפורמציה' הוציא לאור: רחל נילסון, א. תל-אביב (ליד תיאטרון 'אהל') ת.ד. 136, טל. 08725

מחיר: העולם הזה בע"מ, דפוס ישראל בע"מ, טל' 07204, הפצה: פלס בע"מ

אינפורמציה

במו עיני

פשיה רתית

שני פקחים עצרו אוטובוס שנסע בכי ביש נתניה ומצאו, בשעת החיפוש, שתי תרנגולות שחוטות על האצטבה. איש לא הודה בבעלות ושתיהן התרנגולות הוחזרו.

כשאך החל האוי טובוס נוסע נכדו הפקחים, רצו אחריה וביקשו לעצרה. הפקחים המתנשמים קפצו לאוטובוס כשי הם פונים בשאלה אל קהל הנוסעים (שבניהם נמצא לדעתם, בעל התרנגולות): "האם התרנגולות כשרות?" (הקורא אילן יוגר זוכה בפרס של 1 ל"י (כשרה).

אתם, המהרעים על כל דבר שאינו צודק וישר, ביצד זה אף פעם אחת לא עוררתם את השאלה איד זה נותנים לקבוצת אנשים בלתי מוכשרים לנהל דבר כל כך חשוב כמו תחנת טלוויזיה, אין לכם מושג כמה שזה מייאש לפתוח את הדרך בתקופה לשמוע משהו נעים, קל ומשועשע, והנה איזה בם כממכר, וזהו כוראים מומרת הארץ, שוב את לילה לילה, או נמק עמק, או בעל לפסנתר הר הצופים לפעמים מציפות אותי דמעות מרוב כעס, כי יש לי ילד קטן וכל התענוג שלי הוא הדרו, טובה הררי, ת"א

העולם הזה השמיע לא פעם את קולו נגד קול ישראל. אולם הוא התיאש לחלוטין מלהיג שניו לטובה. קול ישראל איש לקול נמאדינה.

הנכים הוצאתי מוסקה שנים הנכים להוסיף אחר העוי פם הוח. מעשה שהיה כד: קיבלתי את הערוך, התר ישיבתי במרפסתי וקראתי בו, לפתע שמעתי דפיק בלילה, הלכתי לפתחה ואחרי כמה רעים חורתי ויהי נה הערוך איננו.

שמואל קמנצקי, ירושלים בודאי אחד מתלמידיו של עורך מדור פש"עיים.

"צ'יזביס לחתן איתנו" בעולם הזה (728) ציינתם כי החוק אושר בע"ל נשים המנה מגיל 17. תקנו נא פרט זה, ואל תהיאו את הרבים.

אליעזר בוכני, חיפה למניעת חמאים: טעיף 152 של החוק הפ"ל ל"י אומר (1) אדם... (2) הבעל ליה פחות נמט מ"ו יאסס בפשע ויהיה צפוי לארבע שנה שנות מאסר.

"מזחמת המחותרת" כהנד פלג"ח בלתי מפלגתי, שאינו שולל לנמרי א"י מפלגת הפרשים, ברצוני להציע שהעולם הזה ימנה שני חדרו מחותרת בלתי נפלגתיים, אחד חדר הגנה והשני פורש, שיביעו את דעתם על כך מן היתר החרם לוציאת הכרטיסים.

אורי יבניאלי, רמת-גן בקוראי את הפסקה עקרת מלכי את איתמאי יבנ"ד, שפתי פני כחמיש והחלשתי לרשום את התרוממותי החוקק מרשימה זו. הרשימה בנתה כששרון נשר בין שתי הרעות הקיצוניות. זהו אחד המאמצים האובייקטיביים ביותר והמצוינים ב"העקב על הפניא, שקראתי מימי.

יעקב כהן, תל-אביב יום י הוא יום התשלום הקבוע של העולם הזה. כל האנשים שע"יהם לקבל מההנחה תשלומים מנה הסוגים, כולל פרסים של חי-דונים, תשכצים והמדור במו עיני, מתבקשים לפנות למערכת אך זרק מיום זה, בשעות 12-10 לפנה"צ.

קוראים המבקשים לשלוח להם תשלומים או פרסים לכתובתם ה-פרטית, מתבקשים להודיע על כך בכתב.

ובעיקר הקדנים ומרים כושים אפשרויות להבליט את כשרונם. בכל ה"מיוזים קומורים" שראיתי עבר נה השתתף, כושים במקלה, ככלם ואף בתפקודי משנה. על פי כשרם האמנותי אחר התיאטרואת אה השכיר את אולמו ללהקה כושיה שהציגה מחזה שנועד לו הצלחה רבה. אמל חרם, השחקנית הכר שית הוותיקה, הופיעה בשך כל השנה ככוכב של המחזה חדר בתחנה.

הארון גומיניץ, ת"א העולם הזה ציטט את דברי טאלי, השמיט את המרכאות שהיו צריכות לציין את הציטט.

הצעה מעשית כשמעתי את הדבר רוב יוסף על הירוש הפיקוח עלה כי רעיון: במקום להחדש את שלטון הפקוח ולגרום עליו כד להוצאות, מכילי שתצמח מהן ישועה (או ענבניה), עליו לשחרר את 700 הפקחים, לישכם יחד עם שאר מניינו מננוו הפקוח על הפרקע, אם הכר יבועע קי לקות לתוספת של ביצה לאורך עור כשנה הבאה, פרי עבודתם של הפקחים המשוחררים.

רותי, רותי האם הנער חבר בפרים (העולם הזה 725) והעורר לבנות לרותי סוכה (העולם הזה 729) הוא כנה? ואם כן, מי אכיו?

חיים יהודה, תל-אביב ארור החושב עוון, אין זה אלא אחיה ה"קטן של רותי.

סיכוי שני מדינתנו שכינת בלב ים של עמים עוינים ואויי כיום, מן היום הראשון ועד היום הם מפילים בנו חללים אחיהם של אותם אנשים: יבצאים כיום בתוך נבילותינו ובתוך לב המדינה — הכנסת, כמה וכמות של אלה לקבל את אורחות המדינה? יתאר לעצמו המורא את ארצנו נופלת, למשל, בידי מצר"ים, כלום מי נאנתנו היה מקבל אורחות מצרית בתוך פרס על שני ברח? או כלום היה גי מאי נתנו נבחר לפרלמנט המצרי?

עמוס פרשנפוס, רמת-גן בפרלמנט המצרי וגם בממשלת מצרים החי דעה לא חסרו החרים.

אדמונית הע"ם הזה (728) פויכס במדור נכתבים תמונת נערה יוניית אשר הקורא נח אמסטר מכקש להי כיר מנציה את היום. מאחר שאני מכיר אותה וזמן רב באפשרותי לענות לו, למרות שזה לא יעזור הרבה: זוהי הנח נולדונו, בת 18 לערך. יר אליהו, היא נערה נמרדה, ערוכה, כושכילה (רצונה להיות מורה), אלא שכלל המעלות המודרי

היא יש גם צר שלי מאר: יש לה חבר שהיא מתלכח אתו זה למעלה משנתיים. מגניין שהתי מנה נמצאה ליד ביתו.

אלמוני, תל-אביב נח אמסטר לא טעה בשיפוטי. הנח נולדונו היא באמת יוניית ומבנה, היא לומדת בסמינר ה"קבוצים ועתידה מצטייר לפניה כננת בישראל. אני הוא בן לויחה התמידי. קמו שהחבר אינו מחורר לו. אוסיף: שומר ראשה. אליה וקוץ בה, לא כן?

קקי ישראל עבר עתה לא חסרתתי את עצמי אה פעם אחת מבחבת כל שהיא, אך יש עניו למצוק לי מאד ואינו יכולה להתאפק. העניין הוא כמכנית השירורים של קול ישראל.

ה ש ע ר

יוסף ידן (התיאטרון הקאמרי) הוא ישראלי טוב. חזר משוויץ ואוסטריה ויותר סובייטי משהיה טרם לבש אחי הרמטכ"ל את מדי החייל הסובייטי לצורך הופעתו בסרט ארבעה בגיפ. בדרך חזרה פגש בסובייטים רבים שהחרימו את הסרט, קראו לו ריאקציוני, אנטי-סובייטי מובהק. שלי (ראה במדינה) חיונטר, היא אמריקאית טובה, ישבה באולם קול"נוע לוס-אנג'לס, בחברת אנשי בירת הסרטים, ראתה את הצגת הבכורה של הסרט ארבעה בגיפ. בדרכה לארץ פגשה באמריקאים רבים שראו את הסרט. בתל-אביב ועפו פניה כשעמדה פניה אל פנים עם יוסף ידן. הסיבה: היא ויתר האמריקאים נפגעו מהקו הפרו-סובייטי של הסרט. התסבר: החייל הסובייטי (יוסף ידן) הוא הסימפטי ביותר בין הארבעה.

הסרט שבאוסטריה, היא אחת הערים שעודן רוחשות נבנות התקופה הנאצית. יוסף ידן שהגיע אליה לצורך הסרטה, הודחק למזון מפואר, יש בו מיים בחור שגבל עם ה"היטלראיזם", חדרו של הפירור לשעבר, חיכה בשיעמום למיזורם של עניי האינטריגות הבינלאומיות כדי לבלוש את מדי החייל הסובייטי, ללא חשש מפני תקיפת סכין בגבו. שעה שירד את מדרגות המלון, מצותצח ומבריק במדי הסובייטי ליהוה בדרכו בלונדון של "רוסה שוויץ" (חזיר רוסי). בחוץ חיכה לו הגיפ (גבור הסרט). כעבור שניות מעטות היה כבר הגיפ מקפץ על אבני אחת הסימטאות, כשהמסרטה דולקת אחריה. לרגע נעצרה ההסטה; עניו שוויץ, נשמעה קריאת בוז מחלון אחת הדירות. ידן הפנה ראשו, מתח צוארו, אינו נשאות אל הלון הקומה השניה, — מקלחת של רוק שספה את האישור שכיסה את פניו.

שפטטנו לפני ולפני שנים, את מעיל החאקי, ערכנו חשבון ואמרנו: עשינו מספיק, יעשו נא עתה אחרים. וזה אשר מצפוננו אינו נקי, אל יידה את האבן הראשונה.

הכלב נושך את המקל המכה אותו, אינו רואה את האדם המחזיק במקל. לוחמי הסקרפיה דומים לאנשים השופכים כוס מים על גורן העולה באש. הסקרפיה הוא חלק זעיר — ולא החלק המרופש ביותר — במירון השחיתות של מדינה זו, שכולה מדינת-סקרפיה.

מדינה קטנה זו קיבלה משך שלוש שנים אלף מיליון דולארים — שליש מן הסכום שניתן לבריטניה — וביזוזה אותה. לא גלד כמעט היצור, לא רבו המכובות. מיליוני דונמים של אדמה טובה במדינה זו אינם מעובדים. גבאותה שעה חיים אנו על חשבון דולארים אלה, מקיימים את אחת מרמות המחיה הר גבוהות בעולם — וצועדים לקראת תהום שאין לה תחתית. המדינה כולה חיה על שגור — ומועלת באמון נוחני הנדבות.

עריה דוהרים בקאדילקים, טייחה גריה משתכרים עד לעשר לירות ליום, ארבעה מחמשת בתיה קונים בשוק השחור, סוחריה אינם מעונינים בעסקים שאינם מכניסים רווח של 100% תוך חודשים מעטים. וגם בארז נפלה השלכת: ההתישבות העובדת, איצרון וזמסר של אתמול.

לוא היו באים הטובים מבין אותם 37 הצעירים ואומרים: הבה נפרוש מן הרקבון הזה במעשינו, ובה נוהר על רמת המחיה, על דירותינו הנאות, על מכוניותינו, על משכורותינו בנות 100 ו-150 הלירות — הבה נעבד למעבודות, הבה נשתקע בנגב הרומי — הייתי מסיר בפניהם את הכובע. ואולי הייתי אומר: הגני, קחו נא גם אותי.

אולם כשאני רואה שמות יקרים כירוחם כהן, חיים גורי וחיים חפר, חיילים קרביים וצמחול, מבטאי רוח ההגשמה האישית מאת מול, כשהם חתומים על מודעה בתשלום של אינה אומרת ולא כלום ואינה מחייבת כללום, שאינה הכרות מלחמה ולא קריאה למהפכה ולשנוי כל הערכים, שאינה לא אש ולא גרור ו"א ניצוק, אלא ירידה נוספת לתהום האיני פלציה של המלים, הריני אומר: חבל.

העולם הזה

מכתבים

"בית העברים המתעורר" האם השבועון המבויר לאינפורמציה הפך לש"ב ג' מצויר להיכוניה? ייתכן ותזכורת מצרים אי תפלות המחותרת אינו ידועות לרבים מתושבי הארץ הנוכחיים קוראי העולם הזה — אך אין זה מפיצי השבועון המצויר לאינפורמציה להרביץ לקראתו האוכלוסים היסטוריים. מטרת השבועון היא בעיקר פישוט על עניני דיוכא, וזה על מדינות של אטילה מלך ההונים ויחסו ליזמה היפרית או הגהרת אברהם בן תרח בפני העורר נאים אחר כשלאן המשא ומתן שלו עם יהוה אלקי שמים בקשר לנורל סודם.

נימיץ קפון, תל-אביב אני כבר 20 שנה בארץ וקורא את כל העיתונים ועדי לא קראתי מאמר מגניין כמו זה על מצרים. יוסף קורבמן, תל-אביב

מזיקי בתור חבר שהכיר את מוקי ברבני לומר שאם לא נמצא מקום מתאים ללימודיו בארץ המקום נמצא ביים אנשים, היו אלה תוצאותיו של חי' נור סמום שנטקרו בהסתרות הצופים הכללית, וכדאי להעלים הזה לבקר באותו משק אשר מוקי יכ? היה להיות בין כונו ולספר למוקי מה התו' עלת בהתישבות נכנכ ולא ביים אנשים. זאב אמיתי, תל-אביב קראנו את מכתבו של מוקי לנורמן (העולם הזה 725) ואנו מצטרפים לדעתו. הננו שני סטרי

האלפים ידברו

בין העצם אשר מצביעים עליו ובין תנועות שפתי המורה. אחר כך. הוא לומד לרקות את תנועות השפתיים ולקשר תנועות אלה לעצם או לתמונה. תחילה מלמדים אותו מלים פשוטות, שכוחות: אוטו, דלת (יכאשר נאה האם לקחתו: אמא). זאת עבודה קשה והמורה חייבת לחזור על מלה אחת משר שעות, להסביעה במוחו של התלמיד; אם משר יום אחד לומד הילד שתי מלים, הרי זה הישג לא קטן. וכאשר יוצא ההגה החלוש מפיהם, קשה תחילה להבינו. כי אין לילדים כל חוש ביקורת, אינם יכולים להשוות את דבריהם לביטוי הנכוני של המלה. ואי חייב המורה להקפיד על הקול, לדאוג לפיתוח הנשימה בתרגילי התעמלות מיוחדים. לפעמים יכול ילד ל"דבר" משך שנה שלמה מבלי להשמיע קול — ואיזו הוא מבין שעליו להוציא קול. במקרים אלה מנצלים המורים את רגעי הצחוק או הבכי (הקולניים) של התלמיד, משדלים אותו לדבר באותו רגע כאשר הקול יוצא מגרונו באופן טבעי.

לפני כשלושים שנה לימדו את החרשים לפי שיטות זמקובלות בבתי-הספר לשומעים — תחילה כל אות לחוד אחר כך צירופים של אותיות המשלמים מלה. היתה זו שיטה משעממת שהקשתה על הילד שלא מצא כל עניו באר- תיות המקוטעות, חסרות המובן. עתה מלמדים את הילדים מלים שלמות ורק אחר כך את מבטא האותיות הנפרדות אשר מהן מורכבות המלים. לצורך זה משתמשים במישוק לוטו המורכב מכרטיסיה כפולה: האחת של ציורים, השניה של שמות אשר על הילד להתאים לציורים.

ההורים צריכים להסתגל. כבר בשיעורים הרא- שונים מקפידים המורים על דיקדוק נכון. כי אין לחרש חוש טבעי לשפה וצירוף לא נכוני של מלים או משפטים לא יצרום את אוזונו. בשבילו גם שפת האם היא שפה זרה אשר עליו לדברה אחר מחשבה מאומצת. בכל זאת, לאחר הצעדים האיטיים הראשונים, מצליחים התלמידים החרשים להתקדם יפה בלימודיהם, מגיעים לרמת הלימודים (בכל המקצועות) המקובלת בבתי הספר האחרים, אם כי בפיגור של שנה או שתיים.

לאחרונה עזבו את בתי-הספר שלושה תלמידים. בחור ושתי בחורות, הממשיכים את לימודיהם בבתי-ספר תיכוניים. (אחת הבהורות לומדת בסמינריו למורות, תחזור ללמד חרשים עם גמר לימודיה.) אולם הבעיה האנושית הכאובה ביותר טמונה הרחק מבית-הספר, בלב משפחות התל- מידים. בארצות-הברית, למשל, מהווה הטיפול בהורי הילדים החרשים חלק מתפקידי המורים. כי גם הילדים טובלים פחות כאשר הוריהם מתגברים על האסון. אך בארץ קשה הבעיה יותר. מעטים מאד הם ההורים (אשר לרוב שייכים לשכבות הבינוניות) שיוודעים להסתגל בצורה הנכונה למום ילדיהם. ולא פעם נתקלו המורות בתשובה: "לך קל לדבר, את לא אמא. את לא יכולה להבין מה זה שבנך לא יכול לדבר אתך!" אולם זה בדיוק הדבר שמורות אלה מבינות. וזוהי גם המשימה שלקחו על עצמן — לאפשר לילדים אלה לדבר עם אמם וכל מי שירצו.

שתי הילדות עצרו על סף המדרכה, העיפו כבט הטוף לצדדים ועברו את הרחוב הסואן בריצה לרציף החנייה של אוטובוס מס. 5 בתחנה המרכזית בתל-אביב. מבלי לאמר מלה, ניגשו לתור הארוך, נדחקו לפתח האוטובוס. האנשים העומדים בתור, שמהירו לעבודתם בבוקר, נתנו לילדות לעלות — שהרי ברור כי הן תלמידות בדרך לבית-הספר. האוטובוס יצא לדור באספי בכל תחנה קבוצות תלמידים רעשניים ושופעי גיל. ליד בית-הספר בילו התרוקן האוטובוס מנוסעיו הצעירים והשקט שוב שרר בו. רק כעבור תחנה השגיחה אשה בשתי הילדות שצלו ראשיהן לאוטובוס ואשר עדיין ישבו בפניה, דחוקות לחלו בשקט.

"ילדות", היא פנתה אליהן, "שכחתן לרדת בתחנה שלכן". הילדות לא ענו. נראה גם כאילו לא שמו לב לדבריה כה שקועות היו במראה עצי- זשורה שחלפו מבעד לחלון. האשה טפחה על שכם המבר- גרת: "ילדה", היא הורה, "שכחתו לרדת בתחנה שלכן".

לרגע נצמיתה הבעת תמהון עמוק על פניה; היא נענעה את ראשה בשלילה ובתנועות יד הסבירה כי תרד כעבור שתי תחנות. משך כל "שיחתה" לא הוציאה הילדה הגה זפיר ואילו אחותה (כפי שנראתה) הצעירה המשיכה להת- כונן מבעד לחלון.

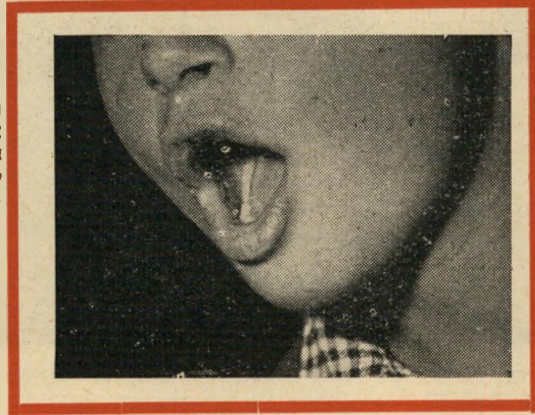
בכיון דיונגוה ירדו הילדות. שוב הביטו סביבן בחרידה, עברו את הרחוב בריצה. פניהן היו מועדות לבנין מכוור, לא הרחק מן המקום. בבנין זה שוכן בית-הספר העירוני לחרשים-אלמים.

חינוך אינו דבר קל. הבנין — ארוך, בעל שתי קומות, בלתי-מטויה — הני עולם בפני עצמו: בתי-מלאכה של העיריה, מחסנים. כריכה, בית-ספר לילדים מפגרים ובית הספר לחרשים-אלמים.

בית-הספר — שני אולמות רחבים, מחולקים לארבעה חצאים על ידי וילונות התולים בחבלים. כאן מצטופפים 41 תלמידים מגיל חמש עד 16 הבאים ללמוד כיצד להכין את הוולת ולהביע את רצונם שלא בתנועות-ידיים בלבד. כאן עמלים ארבעה מורים לעזור לילדים לנצח את הטבע, לקבל את אשר לא ניתן להם מלידה. כאי לומדים הילדים להשתמש האטומות ובלשונם כאמצעי להעביר מחשבות לזולת.

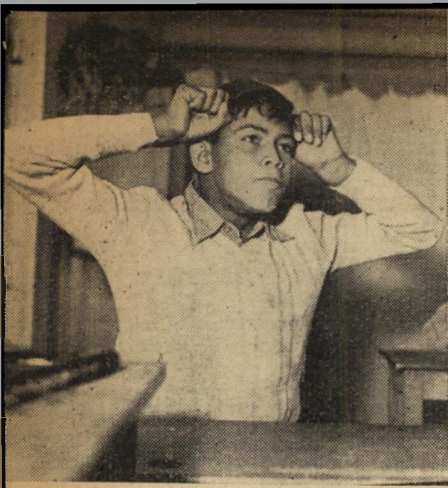
חינוכו של ילד נטולי-שמיעה אינו דבר קל. בו בזמן שילד בן חמש (הגיל בו מתקבלים לבית-ספר זה) אחר הספיק לקלוט ידיעות רבות עלידי שמיעה, מגיע הילד החרש לבית- הספר כאדמת בור, אשר טרם עברה בה מחרשת ההשכלה והבינה. דברים עוברים אליו רק דרך הראייה, דורשים ריכוז מיוחד. ואילו אצל אחרים נקלטים הדברים באופן שוטף, ללא כל התאמצות. הם יכולים לשמוע את הנעשה והגאמר מסביבם בזמן שנטולי-שמיעה יכול לקלוט (בראייה) מכיוון אחד בלבד.

כסף הכל: מאתיים מדה. בהגיעו לבית-הספר שולט הילד (בי החמש) באוצר של 100 עד 200 מלה. אין זה הרבה, בהשוואה לילד שומע, המכיר כבר כמה אלפי מלים בגיל זה. בכיתה מראים לילד עצמים אשר מסביבו או תמונות, מלמדים אותו כי יש קשר

בבנין ישן בתל- אביב מתכנסים מדי יום 41 ילד וילדה הבאים ללמוד. אין הם ילדים וגם ליי- מודיהם שונים מלימודי שאר הילדים. כי לא חשבון ודיקדוק בלבד באים הם ללמוד-שיעורי- הם אלמנטריים יותר. פשוטים יותר. לילדים אלה חסר אשר ניתן לשאר בני גילם: כושר הי- שמיעה והדיבור. בבית ספר זה משתדל קומץ של מורים לתקן את עוול הטבע. הם מלמדים אלמים לדבר.

הפרה שהוצאה לרעות בשדה...

רעבה ביותר. גם הרועה ישב...

ביתהספר. הוא נשך לתוך...

מעט ושכב לישון בשכחו את...

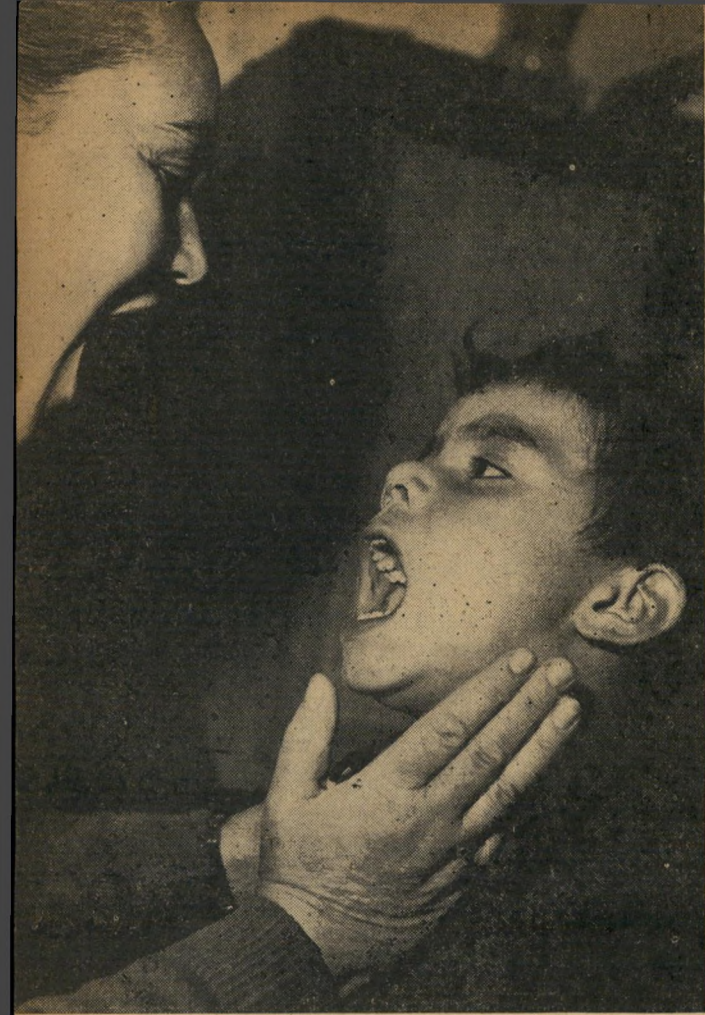
עידם סגור. בשעת ההפסקות נפתח המסך המפריד בין שתי הכיתות והתלמידים מתאספים לבלות יחד את רגעי הפנאי. הרעש הגדול אינו מפריע להם; כל אחד יכול לדבר ולצעוק. להפיל כסאות או לדפוק על השלחנות — איש מבין חבריו לא ישמע אותו. רק עולם הראיה והתנועה מובן להם ואילו קיל ורעש זרים להבנתם. זר הנכנס לחדר יחשוב כי סתם תלמידים רעשנים הם, ירצה להשתקם. אך איש לא ישמעהו.

שיווי משקל. העדר כושר השמיעה פוגע גם בחוש שיווי המשקל של הילד. שיעורי ההתעמלות אינם באים כאן, כבבתי ספר אחרים, לפיתוח הגוף בלבד, כי אם לתת לתלמיד, על-ידי אימוץ, את אשר החסיר הטבע. (למטה) לומדת דליה, בת החמש, לבטא את המלה נעליים, לפי התמונה ולפי תנועות השפתיים של המורה. לדליה עוד אחות (בת שמונה) הלומדת באותו בית-ספר.

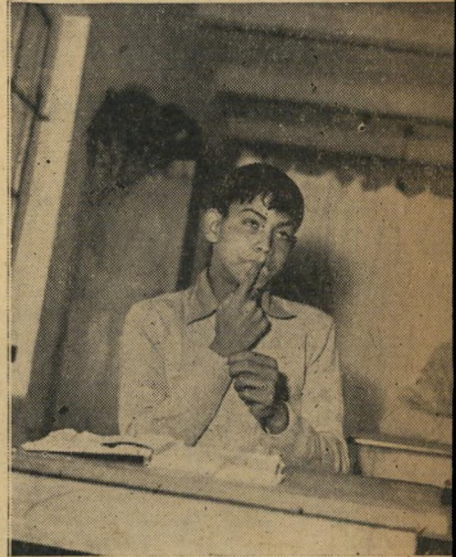
האב והבן. איתן, בן תשע, חרש תורשתי; גם אחיו והוריו חרשים. אביו נשלח לבית-ספר לחרשים בגרמניה לפני שלושים שנה ללמוד אצל בטי מילר. עתה נמצאת אותה מורה בארץ ומלמדת את הבן. (למטה) חיים סוגרי, בן 13, אטר נשלח לבית-הספר בתל-אביב מירושלים. הוא ילד מפגר במקצת, התרגל לדבר בתנועות יד, שלא כשאר תלמידי בית-ספר זה הלומדים קריאת שפתיים ודיבור. לידו עומדת אמו החורגת, המסבירה למורה את תנאי החיים המקובלים במשפחה ואת מקרה הילד עצמו.

...הקטן לא עשתה רושם שהיא

תשומת לב! תנאי ראשון ללימוד בבית-הספר לחרשים היא תשומת לב מתמדת של הילדים. הם חייבים לעקוב אחר כל תנועת יד או שפתיים של המורה או של חבריהם. כטי מילר (לצ'טה), מנהלת בית-הספר ובעלת ותק בהוראת חרשים חייבת להשתמש במימיקה — לדבריה, מופרזת — כדי להסביר לתלמידה מושגים מופשטים אשר קשה מאד להצביע עליהם.

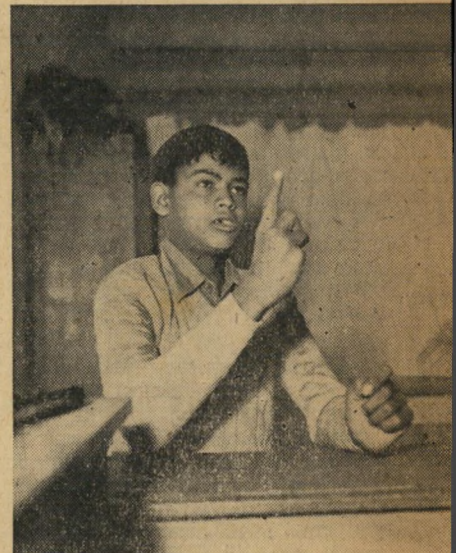

...בשקט ועיין במחברות של

אות גרונית. שמחה, בן חמש, הוא מקרה קשה. גם אחיו ואחותו חרשים ולומדים באותו בית-ספר. משפחתו חיה בתנאים קשים ולא פעם התחננה אמו כי יעבירוהו למוסד שיטפל בו. אולם אין מוסד כזה בארץ. המורה דבורה הברברג שלימדה חרשים בפולין, עלתה ארצה לפני שלוש שנים, הסתגלה חיש מהר לתנאי ההוראה בארץ. בתמונה, היא נראית כשהיא מראה לשמחה את תנועת השפתיים המתאימה לאות גרוני, נית, טופחת לו על חזהו לשחרר את קולו החרוק. בתחילה מסוגלים ילדים לחזור על כל תנועות השפתיים של המורה, ללמוד לקשר בין תנועות מסוימות ועצם מסוים, מבלי להעלות על דעתם שהדבר קשור גם בהשמעת קול כלשהו. אולם לאחר התחלה מפגרת, מצליחים כמעט כל התלמידים להשתוות ברמת ידיעותיהם עם הילדים השומעים כרגיל.

...תפוח שהיה בידו, קרא

...התראת הרפתן לשמור על הפרה.

העם

מעו יצא סוכר

האורה יושב ליד הרדיו, האזין לתוצאות הבחירות, משך בכתפיו כששמע ש"מפלגת העבודה שולקה מן השלטון בבריטניה (ראה מכל העולם). לרגע קט עלה על דעתו מה עצום המרחק שעבר בשנים כה מעטות. רק לפני שש שנים הקשיב אותו אורה בנשימה עצורה לידיעה כי אותה מפלגת העבודה הגיעה לשלטון בבריטניה. לבו גאה בתקוה: עתה יסתדר הכל, יתנו כמה אלפי סטרטיפקאטים.

שאלה גדולה היא אם היתה קיימת מדינת ישראל בשנת 1951 לולא בגדה מפלגת העבודה בהבטחתי"ה בצורה כה גסה ב"1945. כיום יכול היישוב רק להודות לה על כך, ולומר שמעו יצא סוכר, או לפחות סאכארין.

המשק

לידה מתאחרת

חבלי הלידה של המפעל הענקי לתעשיית מלט פורטלנד, שמשון, נמשכו 18 שנה, ועד ב"1935 יום נחום מן, שעמד בראש סינדיקט מלט פורטלנד, שמשון, נמשכו 18 שנה. עוד יסד את החברה בהון רשום של חצי מיליון לירות. מומחי החברה חיפשו קרקע מתאימה, בבדקם את העפר ברחבי הארץ אם הוא מכיל את חומרי הגלם הדרושים במידה מספיקה. המקום שנבדק לבסוף היה בסביבות הרטיב שבמבואות ירושלים (מקום הולדתו של שמשון הגבור).

2650 הרוגים שנרכשו על ידי החברה מכי לים את כל המרי הגלם הנחוצים בכמות בלי מוגבלת למאות שנים. אך המהומות שפרצו ב"1936 הרתינו כמה מבעלי-המניות ומצבה הכספי של החברה הפך קשה מאד. המלחמה העולמית השנייה הפגיאה את פעולת החברה שהומינה רק ב"1946 את המכור גות והציון הדרוש מאנגליה.

לפי התכנית עמדה הקמת המפעל להסי תיים ב"1949, אולם המכונות שהגיעו להרי טוב עד סוף 1947 נשדדו ונהרסו על ידי כני פיות ערביות.

החודש הגיעו, לבסוף, 97 אחוזים מכל ה"מכונות, במשקל כולל שלמעלה מ"20 אלף טונות. הממשלה הבריטית נתנה עדכויות ל"בתי החרושת שסיפקו את המכונות ושמי"רון בכך בתנאים נוחים. מלבד זאת שיגרו מהנדסים בריטיים המרכיבים את המכונות יחד עם מהנדסים ישראליים (30 בסך הכל) הסתייעים באנשי המעבדות הסמוכות. לשם הובלת חומרי הגלם מן המחצבות לבית החרושת בנתה החברה מסילת ברזל מיוחדת באורך שני קילומטרים ובעלת ארבע שלוחות בתוך שטח הבניינים. לפי קצב העבודה תושלם הבניה החורף. ראשית הוצרת של שמשון, שיצויידי בתחנת השכל משלה, תצא לשוק בקיץ 1952 בשיעור של 25 אלף טונות לחודש, שליש תצרוכת ה"מדינה במלט.

מלבד 250 פועלים שיועסקו בשמשון יר עסקו מאות רבות בבית החרושת לגייר, ש"יסקו את שקי הגייר למלט ובבתי-חרושת יסכו

אחרים שיוקמו בסביבה העתידה להיהפך מרכז תעשייתי של הפרודורו.

המעמד השני ריקוד הבדונים השיכורים

"מה היה כאן? רעידת אדמה?" שאלה זו התעוררה אצל רבים מעוברי כביש הרצ"ל. בפינה הצפונית של המחנה, שררה אוירה שהוכיחה את ציוריו של מארק שא"גאל: העיירה העברית במזרח אירופה. רי קוד של בדונים שיכורים, הפוכים על גבם בחלקם, קירות קרועים ודלתות הנפתחות שמימה.

הרוחות של תושבי האוהלים באותה מע"ברה, מחוללי ההפסכה, (של בדונים) עדיין לא שקטו: הבדונים היו מאוכות גרועה. במקום בעלי דפנות כפולים, כמו שהיו זר כים בהם התושבים הותיקים יותר של יצור הבינים בין אוהל לצירף, הקימה הסוכנות הפעם (כנראה מתוך חוסר חומרים) בדונים בעלי דופן בודד. הבד נלקח מאוהלים שלא היו עוד ראויים לשימוש והיה מתפורר ביד. כיון שיותר קל להילחם בבדונים (יד אחת להזות) מאשר בכוחות הסבע החרפיים, הותקפו הבדונים, כחמישים איש הלהיבו איש את רעהו, עלו על שכונת הבדונים, הרסוה.

למחרת הופיעה המשטרה. אמנם לא ברור, מדוע הופיעה אחר איחור של 24 שעות בשעה אחת לפנות בוקר דוקא, אך אולי לא היו מספיק שוטרים ביום. הם אסרו ארבעה עולים והלכו. המחנה כבר לא הלך לישון. מספר האסורים לא היה ידוע, כיוון שלא הותרו לצאת מחזריהם בזמן ביקור המש"טרה, וצעה גדולה קמה במחנה. דעה נפוצה היתה שארבעה נאסרו על סמך חשד השי תיכוח לקומוניזם.

למחרת בבוקר צעדו 400 אנשים מריילב לתחנת המשטרה בכפר-סבא ודרשו לשחרר את חבריהם. המשטרה, שאין זה מתפקידה להיסוג בפני לחץ, סירבה ואיימה לפזר את ההפגנה בכוח. נגד עצתם של כמה בחורים חמי"מזוג ועל פי החלטתו של וצד המעברה המתון יותר, התפורו. שנים מהנאסרים שוחררו מייד והיתר יושבו ארבעה ימים וב"זאת חוסל העניין. אך על חטא חייב לבוא עונש. משום שסירבו להיכנס לתוך בדונים בעלי קיר בודד, החליטה מחלקת הקליטה של הסוכנות היהודית לא להקים להם בדר גים בכלל, לא בעלי דופן כפול ולא בעלי דופן בודד.

אורחים

נערת המקלה ונער הפו

לפני שנים מועטות ישבה קבוצת גי"מ ניוסיטיות אמריקאיות באחד מבתי הקול"נוע הגדולים בניו-יורק. סומאל גולדחין הציג את סרטו הראשון של תגליתו הח"דשה — פרליי גרג'רי. קבוצת הנערות ציפתה בחולמנות רומנטית להופעתו של הגבר החדש אשר מזה חודשים יגע את מרצו של מנגנון התעמולה ההוליוודי, ש"שיחה לו המות אידיאלית של צעיר שהוא חלומה של כל נערה בינונית ב"48 מדינות הברית. חזותו המנוסה של אילי-הסרטים לא איכ-

זכה: "הורה פרליי" עברה אנתק עילפון מקצהו האחר של האולם לא משנה; לרחבו של מסך הקולנוע הופיעה דמותו של נער הפו החדש. במהירות הבזק צצו מועדוני מע"ריצות, כפטריות אחר הגשם, עשרות מהם בערים, ערי השדה, בבתי הספר. נערות הש"ליכו ילקוטים מאחורי גבן, נחננסו יחדיו לפולחן פרליי. להשתעשע בהזיות יפיפיות, שפתיו החושניות, עיניו החולמות, בדמותו ה"כה אמריקאית".

פוסע קלות, נעול סנדלייגומי, לבוש חאקי קצרים, גופיה אמריקאית כחולה, כשבול"ריתו המתולתלת נעה למשב רוחהיים. נתגלה פרליי גרג'רי לעוברים ושבים ברחוב היר"קון, תל-אביב, כשהוא משרך דרכו לאיטה, לכיוון מלון קסה"ד.

במלון חיכתה אשתו, שלי ווינטרס (שריפט), חכולת עין, בהיגית (כמעט לבנת) שער, קטנת קומה (162 ס"מ) ורוה (57 קילו) בלעה גלוה, גמעה מכוס התה שהגוש לה ואמרה, בקול חנוק במקצת מהתרגשות (או עיפות) ובלשון מהססה, כשהיא מחפשת את המלים במאמץ שהעלה קמטים דקים על פניה: "אנו, יהודי חוץ-לארץ, באינו ארץ שהיא בה אנו חיים, אינו מרגישים כאילו אותה

מדינה אמנם שלנו היא. ישראל נתנה לנו על ידי עצם קיומה בטחון רב. הודות ליש"ראל נרגענו, פחדנו קטן. רווח לנו".

שלי, שהגיעה ארצה עם בעלה הנוצרי, אינה נראית, במבט ראשון, כמועמדת הרא"שית לרשת את מקומה של ג'ין הארלו. ברחוב, כמו שהעיר מישהו מן הנוכחים, לא היתה זוכה למבט שני מצד מישהו שאינו מכיר אותה. היא צעירה פשוטה, לא יפה ולא מכוערת, ולגמרי חסרת העמדת הפנים הרברבנית המיוחסת לשחקנים הוליוודיים.

לעומת איבון דה-קארלו שבקרה בארץ לא מכבר, ושהפכה עולמות בטמפרמנט שלה, שלי נחבאת אל הכלים. נדמה כאילו איבון היא הפרימה דונה בעוד ששלי אינה אלא נערת מקלה טירונית. לאמיתו של דבר שלי היא שחקנית ממדרגה ראשונה וכלי ספק אחת המשוכחות ביותר בהוליווד. לאחר הופעתה במקום תחת השמש (לפי ספרו של תיאודור דרייזר, סרג'יה אמריקאית) היא מועמדת רצינית ביותר לאוסקר.

שלי נולדה בסנט לואיס, במרכזה של ארצות-הברית, אביה היגר לאמריקה מפולין, אמה נולדה בארצות-הברית להורים מהגרים. בילדותה עברה המשפחה לניו-יורק, שלי הח"ליטה להיות שחקנית, וזתה באי אלה תפי"קידים פעוטים על הבמה, הזמנה להוליווד ואחר בטלה ממושכת (בתשלום) החלה מר"פיעה בסרטים.

ספנות

האניה חשובה כבת

"דניאלה, יש לך, אנייה!" בישרו בצהלה ילדי המוסד התינוכי של איילת-השחר ל"דניאלה בורכרד, בת 10, שחרחרות ותכולת עין, ששכבה במיטתה מכוסה שמיכה עבה, חולת אדמת.

האנייה של דניאלה, בתו של יאנס בורכרד, מנהלה הכללי של חברת האניות עתי"ד, נק"ראה לפנים האוסה וליותה צוללות גרמניות בים הבלטי כשדפנותיה משוריינים וגושאים כני תותחים ומתקן לסילוק מוקשים מגנטי. אחר שהיא נלכדה על ידי האמריקאים, שימשה כאניית סוחר לחברת ספנות יונית

אמריקאית שבקשה למכרה. עתיד החלה מנה"לת מוי"מ עם החברה ששינתה את דעתה זמנית, סירבה לאכזר את האנייה אחר שבני"תיים פרצה מלחמת קוריאה.

אחר שהאוצר לא טייע במידה מספקת, לא התעניין משרד התחבורה במיוחד אך הת"ערכותו של אוסקר ג'אס, יועצה הכלכלי של הסוכנות היהודית בארצות-הברית, מימשה את אפשרות רכישת האנייה. כשנרכשה האנייה לבסוף, החל בעתיד דיון פנימי על השם שיינתן לה. אחר הצעות שמות ישראליים חרישים או תניכיים החליט יאנס בורכרד להנהיג מנהג הרווח בספנות ומקובל כבעל מסורת ימית עתיקה: כינוי האנייה בשם הקשור לבעליה, על מנת לסמן בכך כי היא חלק בלתי נפרד מחייו.

נכים

אני לא אשתוק!

המועצה הרביעית של איגוד נכי מלחמת ה"שחרור לא היתה צריכה להיות שונה בהרבה משלוש קודמותיה. על סדר היום עמדו בר"כות, דו"חות של המזכירות וועדי הפעולה השונים, העברת הצעות לקבלת החלטות לשנה

בדוני מעברת הרצליה

החדש: השתייכות לקומוניזם

הבאה. גם האיחור של שעה שחל בפתיחת המועצה (עשר ושלושים במקום תשע ושלו"שים) לא היה בו משום יוצא מן הכלל.

מתוך 36 הצירים שנבחרו לייצג את המר"צעות האיזוריות נוכחו בישיבה שהתקיימה ב"בית החלוצות בתל-אביב 32 צירי. בלטו בהעד"רם גיבור ישראל סימ"נטוב גינה קטוע שתי הרגלים וזלמן ראובני, דובר משותקי מלחמה, שוכני ביתן 19. גם עתונאים לא הוזמנו למר"צעה כי כמה מחברי הוועד חשבו שתתקיים כביסת לבנים, העדיפו לעשות זאת בחוג מש"פחתי מצומצם.

רפי קוצ'רי, פצוע בשתי רגליו מימי ה"קרבות בגב ומיסד האיגוד, פתח בכריכה המקובלת. גם דו"חות המזכירות והוועדות השונות לא עוררו שום התענינות יוצאת מגדר הרגיל. המספרים היבשים לא יכלו להתחרות בצייזובאתים ובסיפורים על ימים עברו שהוחלפו בין הצירים (גיל ממוצע: 22).

עד אשר הובאה לאישור המועצה הצעה אשר לפיה: "המועצה מקבלת ברצון את ה"הודעה בדבר ייסוד קרן נכי מלחמת השחי"רור, מאשרת את הרכב ההנהלה, את הת"קנון ומסילה על הוועד הארצי להפעיל את הקרן". הנהלת הקרן כללה שמות כגברת וירה וייצמן, יו"ר הנהלת הקרן, (משפחת וייצמן נתנה מגרש בנהריה להקמת בית הב"ש שתנהג לאיגוד והנשיא הבטיח חמ"שת אלפים לירות לקרן), ולא היתה כל התנגדות לעצם רעיון הקמת הקרן אשר מטרתה לעסוק באיסוף כספים, השקעתם ל"הטבת מצבם של נכי המלחמה, סכום ראשון לרשות הקרן נאסף לפני שנה על ידי קוני צרט של הזמרת ורוניקה בל שהכנס 1500 לירות.

אולם כאשר שמעו הצירים את תקנון ה"קרן קפצו (לרוב על רגליים לא שלהם) כ"נשוכי נחש. לפי התקנון אפשר לשנות את התקנות רק על ידי החלסת רוב של ארבעה מתוך חמישה. אחד הנוכחים, דוד קופרמינץ, לשעבר מפקד מחלקה במקור חיים, ירושלים, ועתה פצוע בשתי רגלו, סטודנט למשפטים באוניברסיטה העברית צעק: "זוהי ש"רוריה ציבורית. לעולם לא אסכים להעברת תקנון כזה!" נפשו של עורך-הידין לא יכלה

"אנחנו נשבור אותו!"

מסורתי. באותו זמן הודיעה טנג'יר כי קיב... לה הוראה סלגרפית ממברקת תל-אביב לר... אות את כל הענין כמחוסל, אך בכל אופן... היה בין העתק זה ותוכן המברק המתויק... העבירה את העתק הדרוש.

בתל-אביב נפל המברק כפצצה אדירה. לא... כל קשר מלבד הכתובת שאליה נשלח. במקום... המטפוסים המשפחתיים המרגיעים עסק ה'... מברק בהוראות מפורטות ומסובכות על... טרנסאקציות בלתי חוקיות בדולארים. הצנזור... שהעביר את גוסס המברק האורגינאלי ראה... כי תחת כיסוי מספר הביקורת הסידורי וחי... הימתו הוגבגב חומר בלתי חוקי. אולם אנשי... המברקה לא יכלו להוכיח מי עשה את הד'... בר. עד אשר צץ הרעיון להתעניין בפקודה... אשר לדברי טנג'יר נשלחה מתל-אביב לבטל... את כל הענין.

כתוצאה הוגשה תביעה פלילית נגד שני... פקידים, יעקב גולדקס, ומשה דונגי-שחור... לא מזמן מסור בחוק-לארץ והיה מועמד... לראשות המחלקה. לדברי כמה מן הפקידים... המכירים את כתב ידו, נשלחה פקודת הבי'... טול על ידו, כפי שהוכיחה הגוססה המקורית... של המברק.

אסונות
למול היה מזל

"מפציצים", פילחה זעקת שבר את הלל... הלילה בקטע החול של רחוב 114 ביפו. מול... זופט התעוררה משנתה העמוקה, בשעה... 4.30 לפנות בוקר; כמתוך חלום בלהות הו'... שיטה ידה, גישה על פני בעלה השוכב... לצדה. "חיפשתי את בעלי, הוא חוזר לפעמים... מעבודת לילה בשעה זו. נרגעתי." אהרן בן... השנתיים צרח ממיטתו בפנית החדר, כאילו... לא קיבל את מנת החלב היומית. מול תפשה... את הילד בנורעותיה, השלושה יצאו אל... חדר המדרגות המוביל אל מטבח גדול, משו'... תף להם ולמשפחת פריד. המקום רחש שכי... גים לרוב; שני ילדי משפחת פריד התרוצצו... כמוכי סהר: "חיפשו את המטבח," אמרה... הקטנה בת השבע, "והמטבח... איננו."

אותה שעה היתה ריצפת המטבח כולה, לרבות בית השימוש שהולך עליה ושתי... גיגיות הכביסה שהיו תלויות להנאתן על... הקיר שממול, מונחת בעומקו של בור'... שופכין מסתורי, שהיה נשאר מיסתורי, מסכן... חיי שבע נפשות, ביניהן שלושה ילדים, איל'... מלא בחר לעצמו זמן מתאים (4.30 לפנות... בוקר) להתמוגג עם הריצפה שמעליו. מול... היתה במצב רוח היסטרי: "אזיה מול. כל... היום מסתובב הקטן לידי במטבח. טועם מן... האוכל שאני מבשלת, לפרקים מתיישב לצי'

במקרים עלובים". 16 איש נענו למודעה שהופיעה בחזרת... שקראה לאסיפה שתארגן את הצד המנהלתי... של מבצע החתמה המוני נגד משא מתן ישיר... עם גרמניה.

אהוד, ממושקף, בעל לשון רהוטה ושר'... ספת, ישם ד"ר יעקב רובין, עורך ראשי... חרות, מזכיר ראשי, תנועת חרות, מאחורי... שולחן העורך בקומה השלישית של מצודת... זאב בתל-אביב, וגלגל דברים שהזידו את... שנתו שבועות וימים. הוא החליט להקים... "ועד על-מפלגתי עם אישי ציבור מכל החר'... גים והשכבות, למניעת מגע ישיר והכרה... מדינית בגרמניה".

כונת התעמולה ססוימה יוחר במבצע... החתמה המוני, היא מניעה, יותר מאשר הפ'... גנה סתמית נגד "החרפה למדינתנו שהיא... התנכרות לצוואת הנגס של מיליוני הטכני'... חים למשפחותינו, פרצה במוסר הציבור ש'... תגרום לתוספת ירידת מוסר במדינה, ש'... סופה להכרית את אחרית האחריות הצי'... ברית והרגש הלאומי (אומר האדם הבי'... נוני: — אם הם מתכוננים למכור את זכרם... של אבי ואפי, אוכל לעשות מה שאני רוצה... במדינה הזאת)."

ברעתו של ד"ר רובין להקים מפקדת מב'... צע בכל רחבי הארץ, לארגן ועדים ציבור'... ריים, אירגוני עולים, סורים קולקטיביים... מבית לבית, נקודות החתמה בערים ובמוש'... בות, לרבות שולחנות רחוב. אם יצליח המבצע, ישפיע הלחץ על מש'... רד החוץ לותר על תוכניתו בדבר משא... ומתן בקבלת בצע כסף, יחזור בו שרת מה'... פרת הבטחתו בישיבת הכנסת הידועה, בזמן... הדיון הכספי על שילומים: "לא ייתכן כל... מגע ישיר עם גרמניה".

משפט
המברק נפל כפצצה

בין שאר המברקים שהובאו לצנזור במב'... רקת תל-אביב היה גם אחד שיגרתי לגיור'... יורק על ענינים משפחתיים. הוא אישר את... התוכן, טבע את חותמתו בצירוף מספר בי'... קורת סידורי והחזיר את המברק לפקיד ה'... מברקה לשלוח לתעודתו. אותו ערב נתקבלה מטנג'יר (תחנת הבי'... גיים להעברת מברקים מישראל לגיור'... פניית בירור בדבר מברק שנשא אותו מספר... סידורי, "מדוע", רצה האחראי בטנג'יר לד'... עת, "חסרה למברק הספרה המציינת כל... מברק, המעידה כי עבר את כל הביקורות... הדרושות ויכול להישלח לתעודתו". האלחוטאי שישב בתל-אביב לא ידע לה'

שלוש מיטות, ארון בגדים ושולחן, חדר... משפחת יוסף עריש פורטוגה בת המש'... נפשות (שני הבנים הנשואים גרים מחוץ... למחנה והאחות הבכורה נשארה בטוניס). אם... המשפחה, שזיכרה ערבית וצרפתית... בלבד, לא ידעה פרטים רבים אודות בתה, מול, 16 וחצי, שנעדרה מביתה מאז ה'23... בספטמבר כאשר ברחו ממנו, לפי הגדרת... המשטרה, "אחר ריב על רקע דתי", אך... יזגט בת השבע, בעלת עינים בוערות וקבכי... עץ ועונדת מחרוזת צדפים, ידעה לספר עוב'... דות נוספות על אחותה השחרחרת שתוארה... בפרסומי המשטרה כ"גבוהה 155 סנטימטר, בעלת עינים ושערות שחורות, לובשת אפודה... צרובה, תצאית אפורה ונעלים חומות". מול עמדה להינשא בקרוב, אך אבי חתנה... תבע מכלתו שתלך בכיסוי ראש. למרות שגם... אביה תמך בדעה הזאת ("אלשה שאינה משרכת... דרכה, מכסה ראש! תלכי עם משפחת ראש!"), סרבה מול, ברחו מביתה אחר ריב שפתיים... וידיים עם אביה ושיחה עם ארוסה, שניתק את... אירוסיהם.

כעבור שלושה ימים הודיעה מול בכתב... "אני בבית טוב. סולחת לכם הכל מה ש'... שיתם לי. להתראות בקרוב." אך טרם חזרה... לביתה. חיפושים בבתי חברות וחקירה בבתי... קרובים לא העלו דבר והמשפחה כולה (כולל... הארוס) החליטה לוותר על משפחת הראש... ובלבד שהבת תחזור.

ארגונים
סמלי הטומאה הוכשרו

משך שנים-עשרה השנים האחרונות, מאז... החל הרצח המאורגן של ששה מיליוני יהו'... דים, נשא הישוב משטמה, עוינת יותר מכל... אומה אחרת, לגרמנים בשל גרמניותם. נוכח... סיפורי הוועה הפכו אדמת גרמניה והגוע... הגרמני לסמלי טומאה. משפחה הישוב מדינה והמוסדות ממשלה, נסתה האחרונה, משך שנים, להתעלם ממ'... ציאותיה של גרמניה על פני כדור הארץ. על דרכונים ישראלים, שהוצאו על ידי מש'... רד העליה, בלטה חותמת: "לכל הארצות... פרט לגרמניה". בתחילת החודש פורסמה... לפתע, (אם כי כתולדת משא ומתן ממושך... עם הנהלת הסוכנות ונציגה נחום גולדמן) הכרזה מטעם קאנצלר בון, ד"ר קונרד א'... דנאור שבה הכריז כי ממשלת בון והעם... הגרמני-מערבי מוכנים להתפשר עם מדינת... ישראל והעם היהודי עליידי מן פיצויים, טבין ותקילין. משרד החוץ ניסח תשובה, הריצה לבית החולים הריטיני בניו-יורק, אל... משה שרת ששכב אותה שעה חולה; שר'

לקבל מצב שבו אדם אחד מתוך המישה... יכול לעמוד בפני שינויים אשר רוב... אפילו מכריע — של החברים ירצו בהם. בעזרת שאגה, סדר. מאותו רגע... נעלמה מן האולם כל אורה של מועצה... חגיגית מנומנמת. רפי קוציר הציג להפסיק... את הצעקות ולגשת להצבעה. החברים הס'... כימו והידיים התרוממו באויר. רפי מנה: 17 בעד, 15 נגד. ההצעה נתקבלה. אולם... כאן שוב פרצו צעקות: "זה לא נכון! אתה... משקר! לא ספרת נכון!" נערכה הצבעה

מזל פורטוגה לפני הנשואין

שניה, כאשר כל אחד מבין המצביעים מ'... הווה גם מבקר חשבונות. התוצאות: 14 בעד, 12 נגד.

שוב לא יכול היה קופרמינג להבליג: "אנו נארגן פטיציה, נוקיע את השערוריה הזאת!" עד אשר לבסוף צעק היור': "או... שאתה תשתוק או שאני אשתוק!" תשובת קופרמינג היתה פשוטה וחד-מש'... מעית: "אני לא אשתוק!" רפי קוציר התפטר ככעס רב ולרגע צפה סכנת פיצוץ... האיגוד, כשכל אחד צועק ושואג לבסוף... הצליח משה רשקס, מזכיר האיגוד (על ידי... שאגה גדולה משאר הצעקות) להשליט מעט... סדר. הוא הבטיח שאין כונת הוועד לכפות... תקנות שאין לשנותן. אם במושב הבא... תשיג הצעת שינוי התקנון רוב כלשהו יהיה... הוא בין המצביעים הראשונים בעד השינוי. הצירים נרגעו, רפי קוציר חזר למושב... ראש המועצה, ההצעה הועברה ושאר ההח'... לטות והוויכוח שעמדו על סדר היום הוק'... ראו באוירה שקטה. וכאשר נעלה המועצה... (בתשע בערב) שוב שררה באולם האוירה... השקטה והמנומנמת ששררה בהתחלה.

משטרה
"מה עם טריפוס?"

בעוד משפט טריפוס מתקרב לקיצו במ'... בול של חקירות, נאומי סיכום וויכוחים צי'... בוריים, נפל צלו על כל תהנות משטרה ב'... ארץ, כולל המטה הארצי. היחסים בין ה'... משטרה והציבור החריפו בהשפעת הגילויים. פרשות סתומות, כמו פרשת אברגוש, גרמו... להפרחת חשדות עלובניים ביותר נגד ה'... משטרה.

מקרה אופייני: קצין גבוה, בעל שלושה... כוכבים ועיור מפקח מחוז) נסע במכוניתו, נתקל בשני צעירים רוכבי אופניים שהחזיקו... איש את יד רעהו וחסמו את הכביש. כשירד... הקצין כדי להסוף להם מוסר, לעגו לו ה'... שניים, הוכיחו לו שאין לו סמכות לעצרם, האיםמיהו בהתנהגות בלתי-חוקית. למחרת... היום כתבו אותם צעירים למפקח הכללי, התלוננו על הקצין.

מקרה שני: אדם שהתנהלה נגדו חקירה... נתבקש לחתום על הדו"ח, שם לב שאין... עליו חתימת השוטר המאשים. אמר לו הק'... צין: "זה בסדר". ענה הנאשם: "ומה עם... טריפוס, זה גם כן בסדר?" התוצאה: שוטרים וקצינים נזהרים מל'... קבל על עצמם אחריות לכל דבר שעלול... לגרום אחריו פרסומת ושיתוף הפעולה בין... המשטרה והציבור, שטופח מאז הקמת מש'... טרת ישראל בשקידה ובהצלחת-מה, ירד... כמעט לנקודת האפס.

דרכי חיים
"תלכי עם משפחת אש!"

בחדר לא גדול בצירף שבדי (מספר 547) במחנה העולים תלפיות, ירושלים, המרוהט

ד"ר יעקב רובין והסימא החברים יצאו זוגות זוגות

רכיו על כסא השימוש, לרוב מתכנס לתוך... גיגית, מעל הבור, משחק באניות. אנשי האפורטופוס על רכוש הנפקידים, שה'... יגיעו למקום בליות מנדס עירוני, כשעה... לאחר המעשה, הפכו מטרה לנפגעים: גברת... פוקס מהקומה השניה, אם לתינוק בן תמשה... חודשים, החלה חוששת שסופה לגלוש אל... בור בין חורבות הקומה השניה: טענה ש'... "לא אמרתם לנו שיש בור מסוכן מתחת... למכונות הבישול שלנו כשמסרתם לנו את... הדירות." אשה אחרת הכירה את רופא ה'... שניים הערבי, בעל הבית הקודם שנמאס... לו לרוץ לבית-השימוש בחצר, חפר בור, הרכיב כסא על רצפת המטבח, סיכן את... חיי בני ביתו. היום כולם מבסוטים, אמרה... גברת פוקס: "יש לנו מזל. אילו התמוטטנו... לחלוטין, היינו נמקים היום בצריפונים עלר'... בים, מהכים לעולם לשיכון פיצויים." (המשך בעמוד 10)

שיב, היה עסוק מדי להטריח את עצמו לב'... רר את השאלה... "שלח פנייה רשמית", הוא... ייעץ, "ויעצו לך אחר שיבררו את הענין." האלחוטאי מטנג'יר עשה כפי שיעץ לו חברו... התל-אביבי, שלח מברק רשמי בו חזר על... שאלתו בצירוף שתי המלים הראשונות של... המברק, נושא הבירור. לכשהגיעה המשאלה תל-אביב חיפשו ב'... תיקי המברקים לברר מדוע נשמטה הספרה. אולם... תמימהונם מצאו (לפי ההעתיקים המ'... תוייקים) כי הספרה לא חסרה. אולם הדבר... שצורר את ספרותם ביותר היה כי שתי... המלים שנשלחו על ידי טנג'יר כהעתק התי'... חלת המברק לא היו זהות עם המברק המ'... תוייק. לא זו בלבד אלא שאף מברק שנש'... לה באותו יום לגיור' לא כלל את שתי... המלים הללו. לטנג'יר נשלח בחזרה מברק בו ביקשה... תל-אביב את העתקו המלא של המברק ה'

החוץ הוסיף עליה מספר מחמאות דיפלו'... מסיות והבטיח לעיין בדבר. גם שולחנות רחוב. הפגנות של גור'... פים מאורגנים נגד התכנית כולה החלו בניור'... יורק, שעה שהוועד היהודי-אמריקאי הכריז... חרם על כל משא ומתן. החלטה דומה קבלה... אגודת הסופרים בתל-אביב. מרכז בית-ר ב'... תל-אביב החליט שאין די בהפגנות שבהת'... לטה", יצא במסע כרוזת-קיר, שלח את חבי'... ריו מהמשמרת הצעירה בוגות וזגות, מצר'... יידי כרוזות, אל משרד החוץ בקריה, אל... הוועד הפועל של ההסתדרות ברחוב אלגבי, אל... ביתו של ראש הממשלה בשדרות קרן-... קיימת. הישוב התחלק לשתי אסכולות מנוגדות... המעשיים נטו לרעיון חבלת שילומים שמנים... בתקופה שמצב המדינה יכול לשמש תירוץ... ללקיחת מטבע זר גם מהשטן עצמו. האח'... רים וזעקו: "לא נמכור את דם משפחותינו

אזור תורפה. ראש המטה התורכי, הגנרל נורה יאמוט, מצביע על אזור הגבול בין עיראק ותורכיה אשר דרכו עלול כוח רוסי להתקדם. אזור הררי זה, הוא מנקודות הריכוז העקרויות של הצבא התורכי. אחת מדאגות הצבא התורכי היא חזירה רוסי דרך עירק החלשה.

המוסלמים חוזרים הביתה. מאז קמה תורכיה החדשה דרמו אליה פליטים מארצות הבלקן השכנות. אחר המלחמה עם היוונים חזרו אליה המוסלמים שגרנו ביוון. לפני כשנה עזבו המוסלמים את בולגריה הקומוניסטית והגיעו — רכבות, רכבות — לתורכיה.

זקנים דתיים. אנשים אלה שייכים לכת המוסלמית הקנאית של הטיג'אנים אשר, כאות מיוחדת, מגדלים זקן. מאז עלתה ממשלתו הליברלית של ג'לאל ביאר, חזרה גם השפעת הדתיים שדוכאו על ידי משטר הקומוניסטי למחצה של כמאל אתאטורק אשר שנה אותם.

כמו הנוער. תמונת כזו של הטייטת הצעירה התנוססו בכל הוצאות התעמולה בתורכיה כסמל המהפכה שחלה במדינה. מידת הקידמה שפתיחה בפני הנוער התורכי את כל השערים — ללא הבדל מין. אחת הטייסות המפורסמות ביותר היא בתו החורגת של אינונו.

מאז ניצח ג'לאל ביאר בבחירות 1950 שוב תפסו הפתאים הערביים העתיקים את מקומם בשפתם היומיומית של התורכים. אחד הפתאים הללו (כאשר יורדת ברכה, יש לה תמיד אחיות) אף הפך פופולרי ביותר עקב התאמתו בזמן האחרון: תורכיה מצאה את עצמה תחת מבל ברכות הבאות זו אחר זו, ללא הרף כמעט. על עצם הברכות אין איש חולק. הויכוח היחיד הוא על הסיבות שהביאו את המבול: הענקות כספיות (250 מיליון דולר), ציוד טכני וצבאי חינום, הערצה גלויה מצד המערב, תואר "המדינה האירופית החזקה ביותר", כבוד רב לבריגדה התורכית הנלחמת בקוריאה, הכללה בברית הצפון אטלנטית ועתה ההזמנה להיות מייסדי ברית הגנה מרחבית.

יש הרואים בדברים אלה תוצאה של עמדתה המסורתית התקיפה של תורכיה כלפי רוסיה (משך 250 השנה האחרונות, בשיעור של מלחמה אחת עם הרוסים כל 40 שנה) ומעמדה החזק לאחר ששמרה על כוחה על ידי נייטרליות במלחמת העולם השנייה. אולם רוב האנשים, בתורכיה ומחוצה לה, מחפשים את הסיבות בתקופה מוקדמת יותר, זו תקופת הזוהר של אתאטורק אשר בה גולדה תורכיה של היום. כאשר החליט כמאל אתאטורק ("אבי תורכיה") להכריח את התורכים לסגל לעצמם את כל התכונות החיצוניות של המערב (הוציא חוק שאסור לחבוש טרבוש, חייב את התרשים לחבוש במקום זה כובעים בעלי שוליים) עם עלותו לשלטון אחר מלחמת העולם הראשונה, לא היה זה צעד של חיקוי סתמי (או מטעמי אסתטיקה) של הליכות האירופיים. היתה זו החלטה להפנות את עורף תורכיה לעברה המורח, ראשית דרך ארכה שתעבירה מאסיה לאירופה.

בכוח הורוע ובאלימות!

לא היתה זאת המהפכה הראשונה שבוצעה לייצוב הקיסרות העותומנית הנוספת. לכמאל אתאטורק קדמו מידתת באשא שהכריח את השולטן עבדול חמיד בשנת 1876 לקבל את החוקה התורכית הראשונה המבטיחה חופש אדם ראשוני לנתינים העותומנים ואוור באשא שעמד בראש מהפכת התורכים הצעירים בשנת 1908, אשר רצו להפוך את הקיסרות העותומנית למדינה מתקדמת. אולם שניהם נכשלו והקיסרות העותומנית המשיכה להיות האיש החולה של אירופה, כפי שכינה האנגלים. סיבת הכשלונות, סבר אתאטורק, היתה נעוצה בעובדה כי מהפכנים אלה רצו לשמור על מהותם המזרחית גם בזמן המהפכה. הוא הבין ששום מהפכה לא תצליח כל עוד לא ישונה גם עצם מהותה של תורכיה. האמצעי אשר בו ישנה את המהות — הכוח. "ריבונות נרכשת בכוח הורוע, בעצמת אגרוף ובאלימות", הכריז בפני האסיפה הלאומית העליונה שנוסדה ביומתו בשנת 1919.

מיד ניתנה לו ההזדמנות להדגים את דבריו. השולטן מוחמד השישי הכריז עליו כבוגד ואתאטורק הגיב בהקמת צבא והכרות אנקרה כבירת תורכיה (איסטנבול הבירה, בה ישב השולטן, היתה נתונה בידי בנות הבריה, אחרי מפלת 1918). אחר ניגש לסילוק צבא יוהני שפלש לתורכיה בכוחה לספח אזורים מיושבים יוונים והגיע לשערי אנקרה עצמה. נוכח שריריו החודשים של האיש החולה עזבו כוחות הכיבוש המערביים את תורכיה, הכירו בכמאל ובמשטרו.

אחר נצחוננו המכריע על היוונים הפנה אתאטורק את כל מרצו אל עסקי ארצו הפנימיים, מונה נשיא ראשון של הרפובליקה התורכית, השתלט עליה באופן מוחלט בהדגישו בעיקר את כוח הצבא. גם לאחר מותו היווה קו זה בסיס המדיניות התורכית בנורה הפנימית וכלפי חוץ. עם מות אתאטורק בשנת 1938 ירש איסמט אינונו את מקומו בראש מדינה בת 18 מיליון איש, חקלאית ברובה, מלוכדת, בעלת צבא חזק וציביון אירופי, אך חסרה, כמעט לחלוטין, תעשייה כבדה או בינונית. הסיבה העיקרית לפיגור תעשייתי זה היתה מדיניותו של אתאטורק שלא עודדה השקעות הון זר, הטילה את פתוח התעשייה על כוחות המדינה עצמה.

הערצה גלויה

בסערה המתקרבת עמדה תורכיה כסלע מוצק. אויבתה הישנה, יוון, היתה קשורה אליה (יחד עם יוגוסלביה ורומניה) בחוזה הגנה, חוזה שני (עם עיראק, איראן ואפגניסטן) הבטיח את עורפה. מייצר הדודגלים, שפורז עם תום מלחמת העולם הראשונה שוב היה בידי הצבא התורכי וכוצר היטב. עם פרוץ המלחמה לא ראתה תורכיה כל סיבה מדוע תפסיק את התפתחותה על מנת להצטרף לאחד משני המחנות הנאבקים על השלטון באירופה. היא החליטה לפסוח על שני הסעיפים, הפכה את המושג "המתן וראה" לסיסמת היום. הערצתם של התורכים היתה נחוזה גלויה לגרמנים אשר יסודיותם והשיגיהם קסמו להם — אותה הערצה שדחפה את אנוור באשא והתורכים הצעירים להכנס לברית עם הגרמנים וללחיתם במתנה משותף במלחמה הקודמת. סרג' סויןסאפן, שגריר גרמניה בתורכיה, היה המדינאי הזר בעל ההשפעה החזקה ביותר בחוגים הממשלתיים באניקרה ומקורביהם של נשיא המדינה וראש הממשלה. בכל זאת שמרה תורכיה על נייטרליותה כשכל צד משתדל להשפיע עליה לטובתו והיא מנצלת את שניהם לביסוסה הכלכלי והמדיני.

רק בפברואר 1945, כאשר היה ברור כי גרמניה הפסידה את המלחמה, נכנסה תורכיה למחנה המנוצח בהכרזה מלחמה על גרמניה ויפאן. הכרזה זו זיכתה אותה בחברות ביו"ם אך לא הביאה לה שום אהדה מצד בנות הבריה. הכרתו של איש משרד החוץ הבריטי בדבר זה אף עוררה תדהמה דיפלומטית כאשר כינה את עמדתה ההססנית של תורכיה בימי המלחמה כאמצעי סחיטה משני הצדדים.

* הניצחון הראשון של הצבא התורכי נגד היוונים היה בכפר הקטן אינונו. שם זה ניתן כשם משפחה למפקד התורכי באותו קרב, גנרל איסמט באשא, יורשו של כמאל. הקרב המלריע התנהל במבואות אנקרה עצמה, נסתים בתבוסה מוחצת של היוונים, לאחר 22 יום של לחימה בלתי פוסקת.

גם, עלייתה על הרכבת ברגע האחרון לא תשנה את פני הדברים", הריע. לכן כאשר, בשנת 1946, תבעה ברית-המועצות את שניו הסכם מונטרה משנת 1936, המוסר לידי תורכיה וכותייה להחזקת מיצר הדודגלים נטו מעצמות המערב לתמוך ברוסיה, אולם תורכיה נקטה בעמדה תקיפה ביותר, סירבה להסכים לכל שינוי במעמד אזור אסטרטגי זה. מעמדה היה גם חזק מאוד, מאחר שהיתה הארץ הגדולה היחידה שלא הסתכבה במלחמה ההורסת.

לרשותה עמדו כחצי מיליון חיילים בשרות פעיל, מאורגנים בעשרים דיביזיות חיל-רגלים, שש חטיבות משוריניות וחטיבת חיל-פרשים. מלבד זה היה לה גם חיל אוויר חזק למדי, מורכב מאירונים שנקנו מהגרמנים ומהאנגלים בעצם ימי המלחמה. כעבור זמן לא רב, נמוגה אוירת הידידות ששררה בין המערב והמזרח והמלחמה הקרה השתלטה בוירה הבינלאומית. בחפשמ בניברית נגד הסובייטים, זכרו האמריקאים לתורכיה את חסד התגונותה לדרישות

הראשון. מוסטפא רים תורכית בסלוניק הצטיין במידה כה רב מודיו ממכללה לקניני מהפכנים צעירים בני עלייתו המהירה בצ בתנועה המהפכנית השולטת, להזרים דם מרקבון. הוא ירש את שהכריזה על תורכיה

השני. איסמט אינונו החזיק אף הוא את הקריירה שלו כחיייל. הוא עמד בראש הכוחות ה"תורכים" מול היוונים והיה ממקורביו אתאטורק, כאשר הלה נבחר כנשיא ראשון של הרפובליקה התורכית (1923) נתמנה אינונו כשר החוץ. בי תפקיד זה ובתפקיד ראש הממשלה, שי מילא חליפות, המ שיך עד אשר, עם מות אתאטורק בשנת 1938, נבחר כי נשיא שני של תורכיה. עם רדתו מן השלטון התמעטה פעילותו המדינית כי לא רצה להתנגד לה השתלטות ההשפעה האמריקאית בתורכיה, אשר גם הוא דאג בה צורך.

גנאי והערצה של כמאל אתאטורק על ידי קנאים מוסלמים מוכזה את מבצעי ב (לפחות) בימי אתאטורק. מביטים על מעשים מעשים אלה מעטים בתפאודות-ענק כדמו על הניר אנקרה, החדשה. במקום ק

רוסיה בשאלת הדרגלים החליטו להפוך אותה במצר אנטיסובייטי. זרם הדולרים של תוכנית מרש שהקימה את ארצות אירופה ההרוסות על רגליהן הופנה ג לתורכיה למרות שמשקה לא נהרס במלחמה. כונות האמריקאים היתה לתמוך בתורכים, למנוע את משקם מלכרוע תחת עומס החוקת צבא ככונות מלחמתיות לתקופה ממושכת. יחד עם הדולרים שהושקעו בסלילת כבישים באזורים החקלאיים (והאסטרטגיים), מיכון אינטנסיבי והקמת מפעלים תעשייתיים זרמו לתורכיה ציוד צבאי ויועצים אשר העמידו, תוך שלוש שנים, את הצבא התורכי על רמה גבוהה ביותר. נצחוננו של ג'לאל ביאר בבחירות 1950 היה המשך טבעי של חזירתה מחדש של השפעה זוהר לתורכיה. אנשי הדרג המוסלמים שפעילותם היתה אסורה משך כל השנים הללו חזרו — ואלפים עמיהם — לדרכיה המסורתיות של תורכיה הממשלה עודדה משקיעים זרים להקים מפעלים חדשים ולהשקיע הון במפעלים קיימים. פה ושם אף ארעו כ

פגיעות בזכויו של אתאטורק הגדול — פסלים נוצחו, תמונותיו הורדו מעל הקירות, אולם יצירתו העיקרית המשכיחה לשגשג — הצבא התורכי לא חדל מהתפתח ומהתחזק. פרוץ הקרבות בקוריאה היה מעין הוכחה לאמריקאים כי לא השקיעו את כספיהם לריק. הבריגדה התורכית בקוריאה הצטיינה בכיבוש קרבי מעולה (התקפות-הכידונים של התורכים הפכו אגדה במחנה חיילות האו"ם) והמפקדים האמריקאים גמרו אומר להכניס את תורכיה לבירת ההגנה הצפון אטלנטית.

היה זה פרס שהתורכים רצו בו ביותר. הם האמינו כי כניסתם לברית זו — למרות היותם כה רחוקים מהאוקיינוס האטלנטי — תקנה, באופן חותך, מעמד של מעצמה מערבית לארצם, תסגור לחלוטין את פרק ההיסטוריה המזרחי של תורכיה. אולם כניסתה של תורכיה לאמנה הצפון אטלנטית לא סיימה את הויכוח על מקימה במערכת ההגנה המערבית. טענו הבריטים: תורכיה היא הארץ החזקה ביותר במרחב; אם תנותק ממנו תישלל המנהיגות מאיורו זה. גם הארץ החזקה השנייה, יש ראל, לא תמצא

מאל נולד למשפחת אכ' ננס לבית ספר צבאי, שם שנשלח להמשיך את לימודיו. שם בא במגע עם חוג חסן (מולדת). יחד עם תפס גם מקום מרכזי בלידה של המדינה המתפוררת. שיפה הלאומית העליונה, פובליקה ועליו כניסיה.

השלישי.

גילאל איש כלכלה. גם בתנועתו הקיצונית של אתאטורק השתתף יחד עם גילאל. בשנת 1945, כאשר החליט אינונו להרשות הקמת מפלגות אופוזיציה יחד עם תנועה זו בתוספת בבחירות. אולם במאי 1950 ניצח את המפלגה הרפובליקנית של אינונו. נצחון זה העלה את גילאל לשלטון ואנשי הימין שהתנגדו בזמנו לשינוי המוסטלימים החדש (תובעות האמת החדשה) של אתאטורק יחד עם תנועה זו ימינה חדרו אנשי הדת המוסלמים החדש על ידי אתאטורק תורק וירשו אינונו.

התמונה מימין מראה פסל לילי עמו, שנוצח כהפנה מעשה כזה היה בודאי יה ממושכת בבתי הסוהר. ק או אינונו. אולם עתה לה בירת סלחנות. אולם ד ולרוב מונצח אתאטורק זניאן (משמאל) החולשת את הפכה לברית תורכיה נטינופ, הבירה הישנה.

מקום במערכת

הגנה זו ברית של ארצות ערביות בלבד — שאינן מוכנות לשתף פעולה ישירה עם הישראלים. בינתיים ממשכה תורכיה (בסיוע אמריקה) בדרך שהחל בה אתאטורק לפני שלושים שנה: גיבוש כוח צבאי ופיתוח משקי. אנהנו נמשכים לשני כיוונים, הכריז לא מזמן עתונאי תורכי ידוע, מחבריו של אתאטורק. מצד אחד מושכים אותנו עברנו במורח וקשרינו (הדתיים בעיקר) עם המרחב. גם מדינת ישראל מעוניינת כי נשתק תפקיד במרחב, כי דרכנו היא רוצה לחזור לזירה הפוליטית שם. מצד שני, כווננו כל מאמצינו משך דור שלם להיות מדינה מערבית גם בהשקפותינו וגם במהותנו. ועתה הצלחנו. אולם גם עתונאי זה הביח כי שוב אין נתון בידי התורכים לקבוע את תפקידם על פי רצונם בלבד. אין זה גם, בסופו של דבר, משנה הרבה לעולם המערבי אם תורכיה תמלא תפקיד מגן דרומי של אירופה או מגן צפוני של המרחב. מובטחת להם תמורה מלאה עבור מאמ

ציהם לחוקה. ואילו לגבי המרחב, תהיה להחלטה זו השפעה מכרעת. אם תפנה תורכיה סופית עורף למרחב, תאבד ישראל את הקשר היחיד עם סביבתה, תתהדק חגורת החנק המוחצת אותה מכל הצדדים.

מארוקו

„גברתי. התרצי לרקוד עמי?”

בראשית 1943 קרה גם בכפר גידה במרוקו, ליד אודיגה. בשעות הבוקר המוקדמות, כשרוב הערבים נימנמו בבי תיהם, נשמע פתאום קול גדול, שירד, כאילו, מן השמים. הקול זיכר ערבית בניב זר, והוא הידהד בבתי החימר הנ

מכים. אלה אמר דברים מוזרים. „אני באתי כידיד!” שא קולו ומיד אחריכן: „גברתי, התרצי לרקוד עמי?” הערבים כבשו פניהם בקרקע, בטוחים שיום הדין הגיע. רק אחדים, עינינפש, רצו החוצה, התבוננו בשמים. אוריון קטן התרחק בשמי התכלת. שום סימן אחר לא נראה. הסבר הנס היה פשוט למדי, אם כי לא נודע לעולם לערבים. במטוס לא ישב שליח אלה, אלא הגנרל מארק קלארק, מפקד הגייס האמריקאי החמישי במארוקו. במטוס התקין רמקול חזק, כדי לתת הוראות לאנשים על הקרקע בשעת תמרונים ותרגילים. מבלי שיצטרך לחנות. כשעבר על פני הכפר הערבי נזכר שיש בכיסו אחת מאותן החוברות שהצבא האמריקאי סיפק לחייליו, לפני הפלישה, כדי ללמד את ה

משפטים החשובים ביותר בערבית ובצרפתית. הוא לא עמד בפני הפיתוי, ניסה את המלים ברמקול. הקול מן השמים היה רק אחד הסימנים שעודדו את הערבים לקבל את האמריקאים במארוקו (וגם באלג'יריה וב-טוניס) כגואלים. האם לא באו לסלק את הצרפתים השנואים? האם לא אמרו אלף פעמים שהם לוחמים כדי להחזיר לעמי העולם את חרותם? ואחר שטרחו לכבוש את הארץ הצפון אפריקאית העצומה, האם יעלה על דעתם להחזירה לצרפתים, שאפסית כוחם נתגלתה לעולם כולו רק באותם הימים, כשי הטיטר כבש את שאר אזורי צרפת שהיו עד אז עצמאיים למחצה, תחת מרות המרשל פיליפ פטן?

האמריקאים, בתמימתם הרגילה, לא הבינו תחילה מה עלולו. כפילים טובילב בחנות של חרטינה התהלכו בין השייכים הערביים האקזוטיים, אכלו את המאכלים המוזרים, דיברו על חופש לעמים, חילקו סיגריות ושוקולדה (שלא היו לצרפתים).

הצרפתים התעצבנו יותר ויותר. הזהיר אמירל ג'אק מיוון, אחד הקצינים הצרפתים הגבוהים, את הקונסול האמריקאי בקאזאבלנקה: היחסים הדיפלומטיים בין האמריקאים והערבים הורסים את השפעת הצרפתים בארץ-החסות (מארוקו) ואחר שהאמריקאים יעזבו את הארץ יש לצפות לצרות רציניות. הערבים הם עם פיאודלי, בלתי רגילים לחופש בנוי סח ארצות-הברית, הם לא יבינו את ההבדל בין השלטון הצרפתי, שמטרתו לקיים את השלום, ובין השיוון הניתן להם על-ידי האמריקאים.

הגנרל הצדיע לכוזון ושעשע

הערבים הבינו היטב את ההבדל. מגוי וגמור היה עמם לנצל עד תום את עזרת האמריקאים כדי להיפטר מהחסות הצרפתית המטרדית. כשנתקבל הגנרל קלארק לראיון אצל השולטן של מארוקו, סידי מוחמד בן מולאי יוסף (מוחמד החמישי) לא נשאר כל ספק בדבר. נושאי-החנית השחורים, עבדי השולטן ובני-עבדים שנשאו חניתות בעלות דגלונים אדומים-לבנים-ירוקים, ליוו את הגנרל אל הארמון המפואר. תזמורת השולטן ניגנה, בכניסה לארמון, את ההמנון המארוקאי, המארסיני ואת מה שחשבו להמנון האמריקאי — „יאנקי דודל”. נראה שלא שמעה מעולם כי ההמנון הוא אחר — „הדגל זרוע הכוכבים”. בכל זאת הצדיע הגנרל ברי-ציונות, לשמע הפזמון המשעשע.

אחר הנאום ניסה השולטן לתלות אות הצטיינות על צואר הגנרל. הנסיון כמעט נכשל — השולטן הנמוך לא הגיע אל צוארו של הגנרל הענק, שגובהו 1.85 מטר. אולם הגנרל נאות להתכופף, והשולטן התרופף על בהונות רגליו, והטכס עבר כשורה.

היחסים בין השולטן והגנרל האמריקאי, הלכו והתדרדרו. הגנרל הזמינו למסיבת-הגמול. כשנוכח לדעת כי ה

נושא החיכוכים. מגדל זה נבנה בשנת 1452 על ידי התורכים להגן על מעבר הדרזוניים בנקודתו הצרה ביותר. מעבר זה היה משך מאות שנים נושא חיכוכים עם רוסיה.

התרשם מן האניה הענקית (ניו יורק), ראה בטכס הבטחה מוסווית כי הכוח האמריקאי יעזור לו בהשגת שאיפותיו הלאומיות. כשירד מן האניה אמר: „היה זה אחד הימים המאושרים ביותר בחיי”. השיב הגנרל חובכה-הומור: „זוהי אימרה דבת-משקל מצד אדם שיש לו 120 נשים.”

סוף סוף חזית אחידה

כשהאמריקאים פינו את אפריקה הצפונית, לא נרגעו הצרפתים. ההשפעה האמריקאית השאירה רושם עמוק. המארוקאים לא שכחו את חרפתה של צרפת בימי וישי. היסוד לכל שלטון אימפריאלי — הרגשת הכבוד והפחד של הנמד של כלפי המושל, לא היה קיים עוד. הם היו בטוחים כי האמריקאים, שוחרי החופש, יעזרו להם בסופו של דבר להיפטר מן הצרפתים.

השבוע, כמעט תשע שנים אחר הפלישה האמריקאית למארוקו, ירדה מהלומת-מוות על תקווה זו. ממשלת ארצות-הברית נתנה הבטחה חגיגית, בעליפה, לממשלה הצרפתית שתתמוך מעתה בעמדת הצרפתים במארוקו. הבטחה דומה הושגה ממשלת בריטניה (שלפני הבחירות), ששמה בזאת קץ לחתירה בת 24 השנים מצד סוכני בריטניה תחת עמדת הצרפתים בארצות ערב. חתירה זו, שתחילתה בשנאתו של הקולונל לורנס האגדי אל הצרפתים (אחרי שהצרפתים סירבו להרשות פלישה בריטית בעורף התורכים, באלכסנדריה, שיתיה עלולה לקצר את המלחמה בתורכים, מתשש שהדבר יגרום להתבצרות ההשפעה הבריטית בסוריה), גרמה לתמיכה הבריטית במרד הדרוזים ב-1925, ולמוימותיו של ספירס המיסטורי וגירוש וישי (ואחר-כך ממשלת דה-גול) מסוריה, עזרה לא כמעט להשניא את הבריטים על חיילים צרפתים מסוגם של וייגאן, פטן ודארלאן.

הנימוק שאיחד את בריטניה, ארצות-הברית וצרפת: ה הכרה הבריטית שטיפוח הלאומיות הערבית יערער את מעמד הבריטים במרחב לא פחות מאשר את מעמד הצרפתים.

(המשך מעמוד 7)

שני אנשים ושכו את אמה

השבוע ירד יורה משכים על פני תל-אביב. ברחוב התכומני פנת שבזי ניתק חוט חשמל בעל מתח גבוה מגג ביתה של רחל מזרחי בת ה-58. אותה שעה יצאה רחל את פתח ביתה, כמנהגה, אחר הגשם הראשון, ושמרה מלוא הריאות איר רענן. שניות מעטות לאחר מכן, פילחו יללות וזועה את הרחוב הדרום-שמלת הבוקר שלה, רחבת השוליים.

רחל מזרחי ברחוב: יללות זועמה

נתפסה בחוט החשמל שהשתרך לאורך המדרגה, כשקצהו השני מחובר לעמוד החשמל. רחל הושיטה ידה, משכה שמלתה הפריד בינה לבין החוט, נזרקה בכוח דחף עצום למרחק של שלושה מטר מפתח ביתה לכיוון פינת רחוב שבזי. כעשרה איש נזעקו למקום, לרבות ארבעת ילדיה, שתי נכדותיה, שזינקו ממיטותיהם ראו איך "שני אנשים מושכים את אמה עם קרשים".

אותה שעה הרגישה רחל מזרחי את דמה מתרוקן בעורקיה, גופה אופך גבישי, מפוחם: "חשבת על הסובבים אותי, צעקתי: סורו ממני אל תקרבו אלי" בני ביתה הצליחו להשתלט על המתח, והפרידו בינו ובין אדם באמצעות רגלי כסא שהוציאו מן החדר. עבור אמבולנס של מגן דוד אדום נמצא בדרגה כו למקום, היתה רחל מזרחי שרוכה לארכה על המדרכה, כמעט ללא רוח חיים. דמה החל חוזר אליה לאטו, שערותיה הסומרות שככו, היא קמה על רגליה, וכנסה לאמבט לנס.

לאחר טיפול קצר בתחנת מגן דוד אדום, בעיקר בידה הימנית שנפגעה פגיעה ישירה, הרגשתי כל כך חזקה עד שהלכתי הביתה רגלית. משהגיעה לרגלי מיטתה צנחה עליה אין אוניס. מאז הולכים כוחותיה ואפסים בששתיהן יציבה. אמר הרופא: "אם תקבל תזונה מרוכזת וזריקות מיוחדות תוכל להתאושש" אמרה רחל: "תזונה מרוכזת אין, גם הזריקות המיוחדות אפסו."

הגרלות

"בלוף אחד גדול"

גבוה וממושקף, ישב דוד רוזנבך בן ה-24, אותו בוקר, ה-13 בספטמבר ליד שולחן עבו דתו בבית-חרושת למוצרי מתכת שברחוב התבור, תל-אביב, לקח לידו כמנהגו את עתון הארץ ולמראה מודעת שהם (שרותי הים) שנוצקרה לפניו זינק מיד ממקומו, איך לכיוון משרד הדואר הקרוב. המודעה הזמינה את כל המעוניינים להשתתף בהגרלה בה יזכו 186 איש בטיול קצר לפריז, על שתיים מאניות החברה, במסגרת של חילופי תיירים עם צרפת. משך 24 שנותיו לא חלם דוד שיעלה בידו אי פעם להפליג אל מעבר לים. מאז נפטרה אמו, בשנת 1940, והשאירה אחריה אותה, את אחיו יעקב הגדול ממנו, ואת חמשת אחיותיו, היו רעיונות שונים מנקרים במוחו. סיים את בית-הספר המקצועי מונטיפיורי, ייסד יחד עם אחיו את בית-החרושת נצחון למוצרי מתכת, הצטרף להגנה ("ח"ש ת"א), שרת בגבעתי.

2600 מעוניינים הריצו מכתבים למשרדי שהם בפסג בשרחוב פינסקר, תל-אביב. ב-2 באוקטובר, תארין ההגרלה, מצא דוד עצמו,

בשעות הבוקר המוקדמות, באחד מאולמות הפסג, בין 400 אמיצי הלב שכבשו חלחלתם והופיעו לשמיעת גור-דינס, כשהוא רועד מהתרגשות. לאחר שנמשו 23 פתקים מתוך ארגו ההגרלה, הוקראו מספרי תעודות-הזהות ושמות הזוכים, לא הכיר איש מן הנוכחים את שמו, הכל נעשו ספקנים. "כל הענין הוא בלוף אחד גדול", אמר דוד לשכנתו שהגיעה ראשה. אז נמשך הפתק ה-24, הוקרא השם דוד רוזנבך.

שבועיים לאחר הזכייה כבר הוכנו ניירותיו של דוד, הוא אף שלים עשר לירות דמי-קדימה על חשבון הסכום הכולל של 185 לירות דמי נסיעה ובילוי שבוע בפריז. עתה התאספה משפחת רוזנבך לעתים תכופות יותר אל הדירה שברחוב בלפור 31, תל-אביב, כדי לתכנן לוד שבוע פריסאי אחיו יעקב, שהוא טנור מקצועי לא פחות ממכונאי טוב (תלמיד של הזמר יצחק מן). דודיו, סגל-רוזנבך ויעקב שושני זמרים עממיים מקצועיים, הרבו לדבר על האופרה בפריז. גם דוד נטה לרעיון ביקור באופרה הפריסאית מאחר שמאו עזב את מקהלת בית-הכנסת הגדול, לאחר שנתחלף קולו, פיתח לעצמו בריטון שאין להתביש בו. אך לבסוף החל חושב על בילוי פריסאי בסגנון שונה. לשם כך התקשר עם קרובו העשירי בפריז, הבטיח לעצמו תמיכה מכת קבלת על הדעה, ערך רשימת קברטים, סוגי שמפניה צרפתיים, העמיק חקר לאופין של נשות פריז.

פשעים

מלבד זכויות אופניים

חמש דקות לפני חצות קלטו מכוניות השיטור באיזור יפו-תל-אביב קריאה ב"אלחוט: "הודעה לכל המכוניות; מכונית ת-5750 מסוג פלימוט השייכת לאביגדור רוטר נגנבה. יש להודיע על הימצאה". כעבור חצי שעה הודיעה אחת המכוניות המכונית הנגנבה נמצאה עוברה ליד בית החולים דגאני ביפו. לא חסר בה כלום מלבד מכשיר הרדיו שהוצא ממקומו. כמה מכוניות משרה שמעו את ההודעה עברו במקום לראות בעצמם את המכונית הנגנבה. במקום התקלחו כמה שוטרים ובעל המכונית, בעל בית-ספר לגנהות,

שהו. אולם מתוך סקרנות ניגש שוטר ל-אופניים וכשראה כי הקלקול לא היה יותר מאשר נפילת שרשרת החל חושד כי משהו אינו כשורה. הוא ביקש מהבחור להכנס עמו למכונית השיטור ולהראות לו את הבית של חברתו.

הבחורה שנבחלה למראה השוטרים (השעה היתה שלוש אחר חצות) הודיעה כי אמנם היא מכירה את אלי, אולם זה יומיים שהיא לא ראתה אותו. אדרבה, את הערב בילתה בבית ארוסה, שם אכלה ארוחת ערב עם הוריו. היא חזרה הביתה בשעה 11 והלכה לישון, משום כך לא ייתכן כי אלי ליווה אותה חזרה.

לא התכוון לגנוב. סמכת יותר מדי על הכרתך את המשטרה", אמר השוטר ל-בחור שהמתין במכונית. "חשבת שאפשר לרמות אותנו בקלות אבל למזלך הרע גת-קלת הפעם באנשים שונים. נפלת בפח ולא תצא ממנו עד שתספר את כל האמת. מלים משכנעות אלה השפיעו והבחור גילה כי אמנם לא יצא אותו ערב עם הבחורה. לא זו בלבד אלא שהוא האדם אשר גנב את המכשיר ינת הוציא ממנה את מכשיר הרדיו.

הוא סיפר כי עבד פעם אצל רוטר כמורה לנהגות והלה התנהג עמו בצורה לא יפה. לכן החליט לסרו אותו. הוא לא התכוון, חס והלילה, לגנוב משהו. הוא עשה את אשר עשה רק על מנת להרגיז את מעבידו לשעבר. "איה, אם כך, המכשיר?" שאל השוטר.

הבחור היסס. הוא מסר אותו לחבר שלו ולא רצה להכניסו לבוך. החבר לא היה מעורב בדבר, לא ידע את מקור הרדיו. לכן כאשר הבטיחו לו השוטרים כי אם חף חב-רו מפשע וקיבל את הרדיו בלי לדעת כי זוהי סתורה גנובה, לא יאונה לו דבר, גילה את מקום הימצא הרדיו. השוטרים הודיעו למטה כי תסמו את הגנב ונמצאים בדרכם לרחוב הנביאים לאסוף את הסתורה הגנובה. בהגיעם למקום ביקש הבחור שיוסרו ה-כבלים מידיו לבל יעורר הדבר את חשד חברו. השוטר הסכים אך התרה בו לבל ינסה לברוח. הם צלצלו בדלת אחת הדירות וכאשר הופיע בחור צעיר צעק לו העצור: "תן לו את הרדיו! תן לו את הרדיו!" אולם השוטר חשב אחרת. הוא הורה לש-ניהם לעמוד מן הצד וניגש לחיפוש כללי

מועמד לטיול דוד רוזנבך בתוכנית: שמפניה צרפתי

של החדר. תוך שניות-ספורות מצא את ה-רדיו ויחד עמו כחצי תריסר מקלטים אחרים של מכוניות גנובות אשר מספריהן חרוטים על המכשירים. מלבד זאת מצא עוד מכשיר-רים שונים, שעונים ומסכת גאז. אולם התגלית המעניינת ביותר נעשתה כאשר הגיעו למקום שוטרים נוספים ועמם האופניים שנעזבו עלידי הבחור ליד בית החולים ביפו. גם הם השתייכו פעם למישהו אחר ונלקחו ממנו שלא ברשותו.

הארץ

טיפול אמהי

חמרים ראשונים מכספי הנקה — בעוד כ"ב שבועות (מערב). חיים לוי, פתח-תקווה משפחה בוטאנית שלי וינטרס וגיוהן גרפילד בהם רצו כל הדרך" — יש לה רקובים ליד תל-אביב (לאשה). אליהו אריאלי, באר-שבע

בעל הפרס זועזע

הקומפוזיטור יואל אנגל נמנה על סוג ה-אישים שהציונות נתנה להם חסד היותם יהודים וציונים גדולים, חלוצי רעיונות קוני-סטרוקטיביים. עוד ברוסיה היה חלוץ ה-רעיון של המוסיקה היהודית, משעלה לארץ, ברבע הראשון של המאה, השקיע את מרצו במיתוחה של תרבות יהודית, מוסיקה, תיאטרון ואמנות בכלל. הוא זכה לשם בינלאומי באמצעות מוסיקת החתונה שחיבר להדבוקק בהימחה.

כשנפטר בגיל 59 ב-1927 טרם הספיק ל-לכות את גחלת האסכולה שלו. עיריית תל-אביב זכרה אותו שעה שבאה לקרוא שמות לרחובותיה, שמו מתנוסס היום על בתי רחוב תל-אביב זעיר, המצטיין בקיוון ובשקט, בין שדרות רוטשילד ויהודה הלוי.

באחת מישיבותיה בדצמבר 1944 החליטה מועצת העיר לקבוע פרס עירוני שנתי ליצירה מוסיקאית מקומית, שייקרא ע"ש אנגל. השנה עמדו אלף לירות לרשותה של עיר-רית תל-אביב שהגדילה את סכום הפרס משלוש מאות לירות בשנים קודמות לחמש מאות לירות השנה, צירפה את סכום הפרס שלא חולק בשנה שעברה, הוסיפה מאתיים לירות מעזבונו של יוסף אלחמי המנוח — החליטה לחלקו בין חמשה קומפוזיטורים ושתי הוצאות תחיים.

בין הקהל הרב שנאסף במוזיאון תל-אביב לחלוקת הפרס בלש שר החוץ, משה שרת, שהופיע הפעם לתבוע את חלקו בכבוד אחיו, יהודה שרת חבר יגור, שזכה בשביעית ה-פרס עבור חיבורו הגדה של פסח נוסח יגור. הראשון ברשימת הזוכים: עדן פרטוש עבור יצירתו שיר תהילה ליוולה ותזמורת, שזכתה לתהילה לא קטנה מזו של מחברה כסוליסטן בוילה, גוגנה בישראל בניצוח פאל פרה. המנצח הצרפתי של התזמורת, בארצות-הברית בניצוחם של קוסוביץקי וברני שטיין, בלונדון עם המחבר כסוליסט. פרטוש, שופיע, בתחילת העונה, את אופטימימות של חובבי המוסיקה לגבי רמתה של התזמורת הפילהרמונית, על ידי התפטרותו משורת מנגינה, היה פחות נרגש מארבעת חבריו — שזו היתה להם הפעם הראשונה כגיבורי פרס אנגל: ב-1948 זכה בפרס בעד היזכור ל-יוילה ותזמורת.

רק 67 ידעו לנגן

תזמורת חובבים למחצה, סימפונית הדוג"י רים, ניגנה בארצות הברית משך 13 השנים האחרונות עד שלפתע החל האיגוד המקצועי של המוסיקאים להתנגד להופעתה. אך לבסוף הרשה האיגוד לתזמורת להמשיך בהופעותיה ולחגיגת נצחונם הזימנו הדוג"רים את כל החובבים לבוא עם כליהם להופעה אחת גדולה.

מאז 1872, כאשר יוהן שטראוס הצעיר ניצח על תזמורת של 1087 כלים לא נראתה תזמורת רבת-כלים כזאת בארצות-הברית. רק שהתזמורת החובבת, שחנתה בברוקלין שבניו-יורק, מנתה יותר: 2419 כלים.

בדי מוצרקות. התזמורת הגיעה למקום בשעה אחת אחר הצהריים, אלפי הצופים בשעה חמש, גילי החובבים לא הגובלו: הצעיר היה בן שבע, כחול-סרבל, גשא הצוצר רה והזקן היה עורך-דין בן 63 שהביא מפוחית-יד. למרות שהכניסה הותרה לכל אדם שהביא עמו כלי מוסיקאי מקובל (להוציא מסרקות מעוטפים גייר משי) הצטיינו כל 2419 הנוכחים בקולניות יתירה, אולם לדעת מבקרי המוסיקה בארצות-הברית ידעו רק 67 מהם כיצד מנגנים.

גם שיווי המשקל התזמורתי לא היה יציב ביותר כי לפחות אלפיים חובבים נגנו בכלי-רוח. המיתרים נסרו בכל זאת וגם נבלים מספר השמיעו את קולם. הכלי הנדיר ביותר היתה מערכת פעמונים שהובאה על ידי קבוצת צופים. היחיד המתופפים לבשה כובע עים ירקרקים והרכיבה שפמים מלאכותיים. אך הופעת הקלרינטית לבנת-האפודה שיעינה מדי פעם בכרך כרסתני של הפילוסוף הגרמני שופנהאור היתה ללא ספק המצויינת ביותר. אולם שווי המשקל הושב על כנו כאשר 2419 המנגנים חדלו לנגן 2419 וריאציות של 2419 גושאים והשמיעו במשותף את ההימנון הלאומי, כאות סיום הכינוס.

יתר חלקי הפרס חולקו בין קראל סלומון, מנהל המדור המוסיקאי של קול ישראל; מתתיהו שלט (ויינר), חבר בית-אלפא. יהודים סטוביבסקי לציון דרך ביום הולדתו הששים, כחלוץ המוסיקה היהודית; ההוצאה לדברי מוסיקה של המרכז לתרבות על יד הסתדרות העובדים וההוצאה לדברי מוסיקה, המוסיקה הישראלית.

שחיה

דרך אגב, שיא נוסף

כששברה ברית-מכבי-עתידי את השיא ה- ארצי במשחה שליחים 200 x 4 גילו מודדי הזמן שזמנו של גבריאל נטס, צעיר הקבוצה, (2:33 דקות) טוב מהשיא הארצי לנוער 200 מטר הנמצא בידי אלבאום (ברית-מכבי-עתידי 1947 — 2:34 דקות). התוצאה לא הוכרה כשיא כיון שהושגה במשחה שליחים. אך נטס לא התיאש, החליט לשחות העונה 200 מטר פעם נוספת, כיון שבועונה הבאה ייחשב למבוגר, לצרף בכך שיא נוסף לשורת שיאיו.

הוא ניצל את אליפות צה"ל בשחיה שנערכה בבת-גלים, ודקות מספר לפני שה- חלה שחה בנוכחות שופטים את 200 המטר ב-2:28 דקות, רכש לעצמו בכך את השיא הנוסף.

מהחלה אליפות הצבא התעניין הקהל בעיקר במאבק על ספירת הנקודות שהתנהל בין חיל-הים ופיקוד ההדרכה, לא הרגיש שנחום (נחציה) בוך השיג את התוצאה הטובה ביותר של העונה במאה מטר חתירה (1:04 דקה).

דן קפליצקי לא פיגר אחריה, השיג תוצאה טובה ביותר במאה מטר גב (1:21 דקה). משה אחר משה הסתמן יתרון פיקוד ההדרכה, למרות הצטיינותו של קפליצקי, איש חיל-הים, בשחיית גב ובמשחה שליחים 100 x 3 מעורב (גב, חזה, חתירה). לבסוף זכה פיקוד ההדרכה בנצחון חשוב נוסף, גטל את הגביע מידי של אלוף-משנה מרכזי לימון, מפקד חיל-הים, בזכות 115 נקודותיו לעומת 85 הנקודות של חילו של אלוף-המשנה.

שייט

כדורי שינה בקוניאק

תאריך שייט הערים השמיני של הפועל נקבע ל-13 באוקטובר, מספר זחובי על הימאים למרות דעת כתב העולם הזה, אורי ארגון, שאנשים רגילים סבורים אחרת. אולם משקבע התאריך סופית החלו כל סניפי ה- ימיה של הפועל (מנהריה הצפונית עד בתי-הדרומית) מכינים את הסירות לקראת ה- שייט.

הסירות הועלו לחוף על ידי אנשי הצוות כשמפקד הסירה עומד לידם וגותן קצב בצע- קות ובנפנופי ידים ככוונה כושי בגיגול. מש- הועלתה הסירה לחוף, נהפכה על פניה וה- צוות החל מגלח את זקנה (צדפים וצמחי ים שדבקו בה), לאחר מכן נשרף וגורד הצבע הישן של הסירה אך אותה שעה לא הונחו גם הטיפול במערך המפרשים, שהושלמו, כוב- סו ונמתחו.

אך עד להכשרתה הסופית לשיט עוד נוקקה הסירה לתיקונים רבים, ביניהם: סתימת ה- סדקים שנתהו רבו הלוחות. במשך כחודש בילו אנשי הצוותות כל שעה פנוייה בנמל כשבתאריך השיט הופיעו 16 הסירות מהברית שלושה ימים לפני מועד האליפות

מלבד תאונה קטנה שארעה לפנות בוקר כאשר הסירה התל-אביבית עמל התהפכה למ- רות שנקשרה לשני עוגנים (אך צוותה שנת- רטב שכה לקפל את המפרשים) אחר גם מפקד עמירם שוחט, אחת הסירות מת"א, להופיע. לנוכח רוח שרקנית, שמים מתקדרים וטר- טור גשם קל הלכו ופחתו סיכויי היציאה. אך כשהופיעה אונית הדגל של חיל הים וספינת משמר החופים נראה כאילו הישובי הצוותות יציצו באלת מהמפרץ (לצמצם מפ- רשים ?) הם בעלי תשיבות מעשית. לפתע הופיעה סירת מגווע בפתח הנמל, אשר הביאה את אלקנה, מפקד עמירם שוחט, שהחליט לנצח בסירתו את דוד נפחא שה- שיגה את המקום הראשון משך ארבע השנים האחרונות. אך למרות ים הומה סירות (צופי ים חיפה בתוספת- סירות מועדון הכרמל) והעברת לגנצ בסיירתו את דוד נפחא כני לנתון במקרה שייפתש, לא היתה אפשרות לקיים את השיט במועדו, היה הכרח לדחותו לשבוע ימים.

הראשונה הגיעה חמישית. בשבת הבאה נשנה המחזה כשעשר סירות בלבד, בהן ארבע גדולות, התרכזו במקום הזינוק מול חוף שמן, חיפה, כשהחלטה התל- אביבים אינתנה לשבור את שלטון דוד נפחא החיפאית.

כשהועלה דגל ה-נ, המשמש אות להעלאת המערך ושלוש דקות לאחריו נורתה יריית הזינוק יצאו תשע סירות לדרך אך העשירית, החיפאית ניסן טט, נתפשה ברוח מכון ה- נגדי, חילצה עצמה בעזרת סיכב שלם במקום חצי פגנית.

סירת נהריה התפרצה בראש כשאר ה- סירות נשארות מאחוריה ולקחה כחן מצפון מערב בהסתייעה ברוח הדרומית מערבית. אחר שקיעת השמש תולקו משמרות הלילה ובאירת העלאת זכרונות משויטים קודמים (כגון סידור שופט בעזרת כדורי שינה) הושמו בכוס הקוניאק בה כובד) התחולל ה- קרב הדרמטי כאשר ברל התל-אביבית שהי- תה חמישית, התפרצה קדימה, בהגיעה שניה בשיט הערים ובהשאירה את דוד נפחא שחסמה את הדרך לכותרה, חמישית כש- אנשי נתניה הקדימום בשיטתם המצוינת: מול ביתם נטשו את השיט וחזרו לחופם.

טניס

למחרת, המערכה השלישית

„אם לא תשאירו את תוצאות ההגרלה כפי שקבע המול העיוור, נראה בזה פגיעה חמורה ולא נשתתף באליפות“, הכריז נציג מכבי- הצפון. מכבי תל-אביב לא נבהל מהכרזתו של הצפוני והחליט להתחיל באליפות בדרך שהוא רוצה. הסכסוך שחל ערב עריכת אל- פות ישראל בטניס נבע מרצון מנהלי מכבי תל-אביב לקבוע מי ישחק נגד מי ומתי.

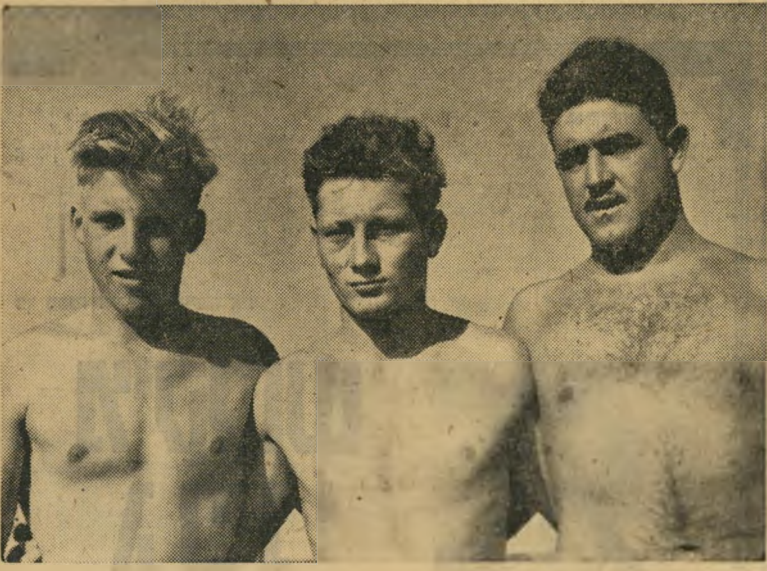
לאחר משא ומתן ממושך בתוך מכבי- הצפון הותר לשלושה משחקני לקחת חלק באליפות, אחר שאלוף השנה החולפת, יעקב (יענקלה) בונטמן, עזב את הארץ לארצות- הברית שלושה ימים לפני מועד האליפות

על כך ומילאו את מגרשי מכבי תל-אביב. „היום הוא יזכור!“ הודות למסורת האליפויות בטניס התנהלו המשחקים בסדר נאה אך משחק חצי-הגמר בין אריה וייס (מכבי-הצפון) ליהודה (יורק) פינקלקראוט (מכבי תל-אביב), הגדול מוייס ב-10 שנים, הוחל בשעה מאוחרת למרות שהיו מגרשים פנויים קודם לכן.

הפגישה בין השניים עניינה את כולם. היו הצוותות המשחקים היפים ביותר באליפות 1951. אך הפתעה ראשונה באה כבר במערכה הראשונה כאשר אריה וייס תיקן את השיעור 4:1 לרעתו 6:4 לטובתו. במערכה השניה ניצח פינקלקראוט (2:6). הקהל נמתח, השח- קנים התעצבנו והילדים מהגנות הסמוכים

האוכל למגרש. ברצותו לשחות גזוז אסף כדורים תמורת שתי פרטות, אך אושרו היה רב מיוחד כאשר הגדולים נתנו לו לאחוז במחבת ולהכות בכדור. ב-1943 הפך חבר מכבי-הצפון, התחיל מש- חק טניס ברצינות. אותה שנה זכה באליפות הנוער למתחילים, שנתיים לאחר מכן היה אלוף הנוער. ב-1946 גבר על מאמן הכדורסל שהתמחה בטניס, יהושע רוזין, הפך אלוף מכבי-הצפון.

כעבור שנה זכה אריה וייס, שגידל ביני- תיים שפם שחור ודקיק, באליפות ישראל לטניס שעה שניצח את רפאל גורניצקי בגמר. תוך שנה נוספת ניצח את המאמן המקצועי נעים רוזין לאחר קרב שהיה

השחיינים גבריאל נטס, יעקב אלבאום, נחום בוך הראשון רצה עוד שיא

אחד היפים בטניס הישראלי (הוא ארך שלוש שעות, נמשך משש מערכות). אחר ייצג את ישראל בתחרויות גביע דיויס, יצא למסע בהודו לתחרויות אליפות אסיה.

הטניס מילא את כל ימיו של וייס, אך כאשר החלה מופיעה נזרה שמתחרה, אסתו, במגרשי הטניס החליטו לשתף מחבטים. ה- חורף נישאו ומאו החל וייס להיות שקט יותר והתפרצויותיו על המגרש נעלמו. כ- נראה, בהשפעת אשתו. אך גם וייס, פקיד מכס ובלו בחייו האזרחיים, השפיע על אשתו, היא התחילה משתלמת בטניס.

כדורגל

מוכרחים להחליף את הצנע

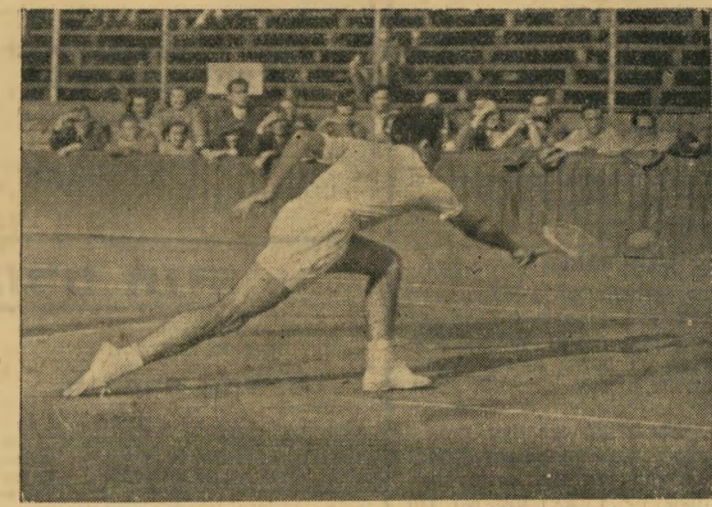
המגרש הקטן של הפועל בקריית אליהו, חיפה, כמעט ולא הכיל את 4000 הצופים שבאו לתזות במשחק השלישי והאחרון של אולימפיאדה. הדחק ליד הכניסות אילץ אף את משלמי הכרטיסים היקרים לחלום כמיטב יכולתם כדי להיכנס בזמן ולהשיג מקום ישיבה.

כשהופיע ראש העיר, אבא חושי, שבחסותו נערכה התחרות, ליד הכניסה, קיווה כי ה- קהל יפנה לו דרך. אולם איש לא ויתר ומלבד ניצחונם הראשון של האמריקאים ב- ישראל (1:2) על קבוצה מוגברת של הפועל- חיפה היה למשחק תוצאה נוספת: אבא חושי כינס את נציגי הפועל ומכבי, דן עמיהם על הקמת איצטד עירוני גדול ברוממה שליד אחוזת סמואל.

שאל אייזנר, בלם הקבוצה האמריקאית שהצטיין במיוחד, החליט לנצל את הטיוול מארצות-הברית במלואו, נשאר לשבועיים גר- ספים אצל אחותו בקריית מוצקין. הפועל-חיפה היוצא למסע קצר לקפריסין רצה לצרף את אייזנר לקבוצה, נתקל בהת- נגדות חבריו: „הוא לא צריך להתחיל את הצנע, אנו מוכרחים! אחרת לא נוכל לשחק כהוגן בעונה הבאה.“

שחקנים ליצוא

הרץ השמאלי של נבחרת ישראל, אלי פוקס, נקט בשני צעדים מכריעים: הוא התארס עם ברכה ציציק, 20, שחורה ושמני- מונת וניהל משא ומתן עם עורך הדין חלף פלאומנהפט לשם חתימת חוזה התחייבות כשחקן מקצועי לקבוצת כדורגל אמריקאית. אולם מלבד אלי פוקס שחל להופיע ל- אחרונה במשחקי מכבי תל-אביב בגלל נהלו את המשא ומתן, הועמד שחקן ישראלי שני ברשימת המועמדים ליצוא: ראש קבוצת אולימפיאדה החליט לצרף לפוקס את יהושע גלזר.

אלוף הטניס אריה וייס רץ בשלישי, נצחון

לא ידע איש מיהו וייס שהפסיד יחד עם נבחרת ישראל לנבחרת הניה במשחקי גביע דיויס.

אריה וייס בן ה-23, יליד יאסי הרומנית, התחיל את הקריירה הספורטאית שלו בגיל צעיר. מקום מגוריו הקרוב למגרשי הטניס התל-אביבים משכו לכדורים הלבנים שהיה רץ אחריהם כשאמו נאלצה להביא לו את

החדשה. אך החישובים החד צדדיים של מכבי תל- אביב לא כונו נגד מכבי-הצפון בלבד. הוא זלזל גם באוהדי הספורט הלבן. למרות שבכל שנה הוצפה תל-אביב, כרגיל, שפע של מר- דעות שהכריזו על אליפות ישראל בטניס, שקטו השנה לוחות המודעות. התחרות קוי- מה במחלת למרות שהקרובים לענף ידעו

בהרצת מורים מומחים מאנגליה ומארצות הברית

ב-1 בנובמבר נפתחים 3 קורסים חדשים כדלהלן:

- (א) למתחילים מ-9 ל-10 בבוקר (5 פעמים בשבוע); (ב) למתקדמים מ-10 ל-11 בבוקר; (ג) למתקדמים מ-4 ל-5 אה"צ; (ד) למשתלמים מ-11 ל-12 בבוקר; (ה) לתלמידי כתות ו', ז', ח' של בתיספר עממיים (2-3 פעמים בשבוע), מ-3 ל-4 אה"צ.

פרטים והרשמה: היום, מחר ומחרתיים מ-9 ל-12 בצהריים ומ-4 ל-8 בערב. גם לקורסים הקיימים בעברית ואנגלית - למתקדמים ולמשתלמים.

החיות הירושלמי: עכביש ארסי (אלמנה שחורה), שני מחליפי צבעים, שלושה עקרבים.

אחר שרישארד אינגר יעץ (בשירה) 55 העתונאים שהשתתפו במסיבה לכבוד הזמר במלון אמסטרודם, תל-אביב (מקום, דג ולפתח) לבוא לישראל, קם אייזיק רמבה הממושקף, איש הבוקר שהיה מזכירו של זאב זיבובינסקי ועורך המשקיף והביע את דעתו: "קל לו ליעץ - הוא גר בחוץ-לארץ!" גם הסברו השני, בצטטו את נחום סוקולוב, כי אינגר מדבר עשר שפות (ה) אמת: (שבע) באידיש נתקבלה על הדעת.

מלבד גילוי כשרונו בשעת היותו כלוא במחנה הסגר גרמני והופעה בחליפה שאולה שהיה צריך להחזירה למחרת בבוקר באולם ניו-יורקי נתפרסם הזמר האורח מליקטוש פנני גם בתאבון הגדול: כששחרר מ מחנה הסגר שקל 45 ק"ג, פיטם את עצמו ל-150 ק"ג, נאלץ להסתפק ב-80 ק"ג אחר שבגלל שמונו הרב נמנעה ממנו השתתפות סדירה בסרטים.

כאשר סיפרה שלי ווינטרס (ראה במ' דינה) בפני עתונאי תל-אביב, שנדחקו סביבה בחדר קטן במעוון העתונאים, (האולם הגדול היה תפוס עלידי כינוס סוכני הפרי-סומת) על הסרטים שהשתתפה בהם הזכירה כי תפקידה הראשון היה של מלצרית הנח' גת למוות על ידי רונלד קולמן בחיים כפוליים. שאל עתונאי אחד: "האם זה כאב?" התשובה: "לא להיפך, נהייתי מאד. בורר עות רונלד קולמן שום דבר אינו כואב, כשקם אותה מסיבה משה רון, מזכיר אגודת העתונאים, הציג את השחקנית כמי סיס (גברת) ווינטרס, תיקנה אותו: מיס (עלמה) ווינטרס. למרות נשואיה לפרדי גרנצ'ר נשארה עלמה ביחס לשמה האמי נותי.

בחתונתה של בת המחמוד רשוד, מוכ' תר אברוקי, לכן דודה נוכחו אורחים רבים שנהנו מריקודי הדבקה המסורתיים וכיבודי המזון הלא צנועים. אולם החרב שהונפה בשעת הריקודים היתה מטה עץ והירות לכבוד הזוג נורו מאקדחו המרושין של מבי קר אנד בקו ירושלים תל-אביב, היושב ישי' בת קבע בבית הקפה האברוקי.

בפגוש האחות הראשית של בית-החולים הדסה, תל-אביב, רבקה וולקנשטיין, נער מוכר קרח יושב בודד ליד עגלתו ומכ' רין "קרה, קרה!" החליטה אשת אל-ל-סנדר עזר (יבורב), יום בנייני האומה הירושלמים, ליוון בקשה: "הלחתי ואמצא אדם שיכריז: 'אחיות אחיות!'"

בהשגה הפרופסור אליעזר ליפא פיקניק, ארכיאולוג ואבי הרמטכ"ל, 8,500 דולארים (3000 לירות) מאבא הלל סילבר להוצאה עברית ואנגלית של המגז' לות הגנוזות, שהן פרי גלגליתו מסר את ה' מטבע הור לאוצר. אך השבוע זכה ליחס מיוחד בהקצב האוצר מטבע זר להשלמת הדפסת התמונות בלונדון, למרות הדחייה הכללית להקצבת מטבע כדי לשריין רכישת מונוות.

שוטרי מכונת שיטור הרגישו בשעות ה' בוקר המוקדמות בתימיני משוטט ברחוב די' זנגוף, תל-אביב, חשדו בו, אך נוכחו למבד' כתם כשעצרוהו כי הוא אי' שהיה רב סרן צה"ל וציג ישראל בועדת שביתת הנשק המצרית, ירוחם (הגינני) כהן. הסיכום: הרצאה ערבית על תולדות משפחות השוט' רים בדרות האחרונים וברורות הבאים.

15 איש, נציגי הסתדרות העובדים, הר' סיפו את כבוד נוסף על האותות שברשות נשיא ארצות-הברית, הארי טרומן, (כולל פיל לבן ששגר מאי סיאמי, מת בדרך והוח' לף בפסל שיש). אות הכבוד: אות ההס' תדרות ל-1951.

קולונל איבן קרילוב, קצין מודיעין במטה הסובייטי שעוק למערב, פרסם ספר רבי-גילויים על היחסים הפנימיים במפקדה הסובייטית, גילה את מוצאו היהודי של ה' גנרליסימו יוסף ויסריינוביץ סטא-לין דגוגאשוילי: לדעת קרילוב פירוש שם המשפחה הרווי הוא: בן-יהודי, (שוילי - בן, דגוגא - יהודי). הסברו: אבות סטאלין שהיו נוצרים אדוקים אינם אלא בני שבט הררי יהודי קוקוי שהתנצר באשית המאה ה-19.

בהתפרסם, השבוע, בארצות-הברית ספר זכ' רונותיו של אחד מעוזריו של הנרי פורד, מייסד תעשיית המכוניות, ששגא יהודים, קטולים ומתחרים מסחריים, נתגלה כי היה בעיקר פתח מקצועי, שהיה נתון בפחד מתמיד על חייו. לשם הגנה אישית נשא אקדח סעון, ממנו היה פולט, גנות עליו הרוח, קלעים לתוך גברשת משרדו, ומכהו בכך, עד מותו, את מנהל מחלקת המכירות שמש' רדו נמצא מעל למשרדו של פורד.

שרים וראשי עיריות

כאשר בכור שיטרת הפך בשלישית שר משטרה חיכה לו תפקיד מיוחד: תושב שכונה רמתגנית שנתקל בסירוב תחנת ה' משטרה המקומית לסלק נחש מחצרו, צלצל לשר המשטרה, ביקשו להתערב בדבר. כע' בור חצי שעה הופיע שוטר מזויין בתח' מלקע בחצר המתלונן, השמיד את הנחש. בהופיע שר האוצר אליעזר קפלן, ב' כות היותו חבר הסתדרות העובדים וזקוק לרופא שיניים במרפאת קופת חולים ירו' שלמת נתקל בתור אנשים שלא גיאותו לסידור לפיו יתקבל השר על פי הזמנה מוקדמת, צעק: "הוא יכול ללכת לרופא פרטי!"

מלבד גיתוחים כלכליים של נאום שר המסחר והתעשייה ד"ר דב יוסף גילה עתונאי אחד עדות האמנה לביקורתו המוק' דמת של ראש הממשלה (לפי השמועה: ארבע פעמים). בכל הנאום חסרה מלת-ה' חיבור את, כמקובל בכל נאומי ראש הממ' שלה.

דוד בן-גוריון עצמו זכה למתנה מיו' חדת מצד ספין ספריית הקונגרס האמריקאי בבבלו העתק מצולם על סרט של פירושים לתאולוגיה של אפלטון שנכתבו על ידי פרוקלום, פילוסוף יווני שחי לפני 1500 שנה. המיוחד במתנה: בארצות-הברית נמ' צא טופס אחד בלבד. מלבד זאת גילתה בעלת הניירורק פוסט, דורותי שייף, ב' אחד ממאמריה הקבועים בעיתונה כי בפנות אליה ב' גי בשעת מסעו האחרון בארצות-הברית, הסביר: "הייתי בחפץ לב מבכר לקחתך בנורעותי ולנשקך מאשר לבקש ממך כסף."

בכרך השביעי של האינצקלופדיה הסוביי' טית תואר נשיא ישראל, חיים ויצמן, להנאתם של קוראיו שקונוהו השבוע, בצאתו מתחת למכשב הדפוס, כמשרת האימפריא' ליום הבריטי שעבר לאמריקאים כשהראשון נחלש, הוגדר כחוספת: ריאקציונר, מוכא עמלים וערבים.

אנשי אגודות ישראל בוושינגטון שב' ראשה עומד אבא אבן אספו 512 דולאר (183 לירות) לקרן החירום של הצלב האדום האמריקאי לסובת נפגעי השטפונות בחוד' שים האחרונים בארצות-הברית. אחר שכל העובדים תרמו ממשכורתיהם, נענו גם הילדים שהפרישו ממעות הכיס שלהם לר' כישת מוונות וריהוט לנפגעי השטפונות. בהתקרב ציר ישראל באורגואי, ד"ר יעקב צור, למונטיוידאו הבירה לשם מ' סירת כתב האמנה, זכר כי שכח את כסיו תיו האפורות, החיוניות לטקס הדיפלומטי, בכפפותיה האפורות של אשתו.

בהופיע שלמה זלמן שרגאי, ראש עיריית התי של ירושלים, במסיבה בה נאם בוגור-גנרל ויליים ריילי, ראש מטה משקיפי או"ם על תפקידו אירגונו, החליטה הנהלת ימקא המארחת להבטיח יחס מיוחד: בניגוד לשראר 80 האורחים ששורתו על ידי משרתים סודאניים, הגישו שני מלצרים בחשי כיפות מנות מזון כשרות דרך פתח נפרד (כדי שהבל האוכל הטרף לא יקרב לכשר) לראש העיר שזכה בכך במנת תר' נגול-הודו כשרה.

כאשר הגיעה לבסוף תערוכת מארק, מאנאל לחיפה, זכר ראש העיר, אבא חושי, לספר מעשה שארע בשעת הפתי' חה של התערוכה הראשונה בתל-אביב. אמר שאגאל לאחר שהקשיב מפ' זלמן שר' להסברים על סמלי ורמוזי תמונותיו: "כעת אני מתחיל להבין את התמונות!" השבוע נתקל ישראל רוקח, ראש עיריית תל-אביב, בגל-מכתבי מחאה של בתי החינוך של העובדים שהחזירו חלק מ-250 כרכי כניבוש יפו (תיאור התקפת אצ"ל על מנשיה) שציווה לחלקם בין ספריות בתי הספר. ההנמקה: "הספרים מהללים את כת הפרושים".

אותה שעה זכה מנחם בגין, שספרו, המרד, יצא בתרגום אנגלי, לשבחחים כראש לוחמי חרות, מעורבים ביקורת קטלנית. חבר הפרלמנט ריצ'רד קרסמן, שנחשב כמומחה לענייני ישראל מאז היותו חבר הוועדה האנגלו-אמריקאית, הישחה את עורך-הדין הפולני ששירת כקורפורל בצבא ונטל לידיו את הפיקוד על הארגון הצבאי הלאומי לפושע מלחמה מסוג הגנרלים הגרמניים.

זמרים ומטבע זר

ברדת ג'ין אלר, אחד מעורכי הגיר' סלם פוסט (ואחד מחמשת אורחי משרד ה' חוץ הבריטי) בשרה התעופה בלונדון הביא עמו מתנה מיוחדת לגן החיות הלונדוני מגן

"יוכל" ארגון מפעלי אמנות

הופעת בכורה של קרנזו ההונגרי

כך מכנה ניו-יורק טיימס את

מיקלוש גפני

הידוע מהסרטים: הקול שנגולד ועוד

קרטיסים: שרותון, אלנבי 32, מול מוגרבי - כנף, אלנבי 83, טל' 5566; כנף יפו, בוסטרס 9 - רוקוקו, כיכר דיוגנוף 11.

ציון חברה לבטוח בע"מ

אזון מרכז ליום 31 בדצמבר 1950

אקטיב	ל"י	פסיב	ל"י
השקעות (נירות-ערך, משכנתאות והלוואות)	638,953.—	הון, קרנות שמורות ויתרת ריוח	116,868.—
מזומנים בקופה ובבנקים	132,557.—	קרנות בטוח	785,739.—
פרמיות לגבייה, חברות		תביעות תלויות וכאים	300,653.—
טכוח ונתבעים שונים	219,246.—	ותשלומים למפרע	300,653.—
קרנת בטוח משנה	444,175.—	פקדונות בטוח משנה	231,671.—
	1,434,931.—		1,434,931.—

חידוני "העולם הזה"

חידון בלשי מס' 3

בפרם - טיפה לאילת - זכתה בתחרה רחל כום, שדרות רוטשילד 2, תל-אביב.

מה קרה בתשי"א?

פ ת ר ו ז: (1) 500 מיליון דולר; (2) הנגיל המי ערבי; (3) ציר אחד; (4) הקפאת השכר; (5) מי לוקו של המבקר; (6) אריה בן-אליעזר; (7) מנהל הסכניון; (8) מרדכי מקלף; (9) ישראל רוקח; (10) סיר ברייאן רוברסון; (11) שבעה שוטרים; (12) המחזור בנייר; (13) נען; (14) אי הקצבת תוספת מטבע זר; (15) מסיבת ת' נוצרית; (16) סכסוך קשמי; (17) יאן סמאטס; (18) ניהול תעמולה נוגדת לדעות המטה; (19) סאריס; (20) יהודי; (21) קוריאא; (22) ועדת סנאט; (23) חוקת בחירות חדשה; (24) סגן הנשיא; (25) ראש שבת אפריקאי; (26) בית משוגעים; (27) הארי טרומן; (28) השפעת הרת; (29) שארל מליק; (30) השתלטות מפלגת האסתקאלא; (31) יוסף ידיו; (32) מורה שיר; (33) סבילה; (34) מיל' בנה מנייאנו; (35) המפקת הכללי; (36) בת סוחר ערבי; (37) רמתגן; (38) בתור ישיבה; (39) מנאמית; (40) ברלי; (41) מנצח ברזילי; (42) חאנגה; (43) אייוק שטר; (44) מרטיף; (45) מלכת שבא; (46) מכת בכורות; (47) יתושים; (48) מיעוט תפוצה; (49) עמסם בני-גוריון.

לכל חלקי תבל, במיוחד לאסיה, בה גם נמצא לקוחה הגדול ביותר, מלאיה, שרכי שה 181 אלף זוגות אופניים, משך מחצית השנה האחרונה, רובם צבועים בגוונים רוי עשום ביותר, בהתאם לביקוש המקומי.

המלחמה הקרה מסע הבאלונים

בשנת 1950 הציבו מעצמות המערב את פעמון החרות הברלנאי כסמל מסע הפסיכר לוגי נגד מדינות המזרח. הסמל השנה הוא באלון. ב-28 לאוגוסט נפתחה בדטרויט, ארצות הברית, מערכה אשר בראשה עומדים הרולד סטאון, לשעבר מועמד לנשיאות ארצות הברית, הגנרל לוסיס קליי, איל הקולנוע ססיל דהמיל, הגנרל דווייט אייזנהאור ויצרן המכוניות הנרי פורד. הועד שהקימוהו נקרא הועד הלאומי למען אירופה החופשית ומזרתו ללחום בקומוניזם מעברו השני של מסך הברזל.

כבר במחצית אוגוסט החלו בפעולות הראשונות במרחק שבעה קילומטר מן הגבול הציפי. אלפי באלונים דחוסים כרוזים נשלחו עם הרוח אל מעבר לגבול. בין הבאלונים האלה ישנם עשויים גומי, המתפוצצים באוויר וממטירים את אלפיים הכרוזים אשר בכל אחד מהם; אחרים עשויים חומר פלסטי (200 כרוז) ניתנים לשימוש, אחרי רדתם, כמעילי גשם. במינכן, הבסיס העיקרי לאופנטיבה פסיכולוגית זו הקימו נושאי צלב החופש תחנת שידור בעלת המשדר החזק ביותר באירופה. השידורים מכוונים במיוחד לציפיה והודות לעוצמת המכשירים יכולים להיקלט על ידי מכשיר הרדיו הקטן ביותר.

השידורים נעשים כולם בשפה הציפית על ידי ציפים גולים. שעתים לאחר שרדיו פראג משדר ידיעה, אפשר כבר לשמוע את הגובתה

שלת בריטניה הענייה והמודלדת כשעומד מאחוריו רוב זעום בלבד. בבריטניה הדמוקרטית זוהי מגרעה איומה. ממשלה שאין לה רוב יציב אינה יכולה לתכנן פעולות לטוח ארוך. אין היא יכולה לבצע מדיניות הגורמת כאבים לאלתר אך עלולה לרפא לצמיתות. היא דומה לרופא שניים שהוסל עליו להוציא את שיני המלך — בידעו שהמלך צוה להוציאו להורג אם יגרום לו כאב כל שהוא. כשהרעיו המזונוים, יצא וינסטון צ'רצ'יל מן המפקדה, חיך מסביב לסיגאר, הרים את ידו כששתי אצבעות מזרקרות באית ה"ווי" המסורתית אך לבו לא היה קל עליו.

אופניו כבקשהך

בריטניה שברה את שיא האופניים במחצית השנה האחרונה: משך ששת הח"ד דשים האחרונים ייצאה 1345875 זוגות אופניים למאה שווקים שונים, יותר מאשר בכל מחצית שנה אחרת בתולדות יצוא ה"אופניים הבריטיים.

אולם אין אופניים סטנדרטיות ללקיחות שמעבר לים: תושבי אפריקה המזרחית תר בעים אופניים בעלי מסגרות כפולות ותי זקות במיוחד כדי להקל את שימושם בכ"בישיהם הרעועים. תושבי אפריקה המערב בית דורשים מכסות מיוחדים לשרשרות, כדי להגן עליהם מעשבי יערות העד. שעה שהדרום אפריקאים מבקשים צמיגים רח"בים במיוחד להתגבר על זיפותם הגרוע של כבישי ארצם קונה הודו אופניים גבוהים יותר כדי לאפשר תנועה חופשית להינדים לובשי שמלות רחבות. הפרסים לעומת זאת, מקבלים אופניים עם כני העמדה כדי שי"היה אפשר להעמידם בכפרים ובעיירות בהם אין מורכות.

השווייצים והמצרים אוהבים אופניים נ"חים ולכן מרופדים מושביהם גומי במקום

האיש הגדול, שכבר הפך אגדה בת"אלמות, ולהחליפו בנגס חסר כל צבע. היו דרושות שש שנים כדי שהעולם יעריך אל נכון שקלמנט אטלי אינו נגס כלל וכלל, שמאחורי השקט החיצוני מסתתר אדם שאינו נעדר גדולה מיוחדת משלו. ואכן, כשירד השבוע מכסאו השאיר מאחוריו שני מעשים היסטוריים: הוא הפך את בריטניה לארץ דוגמית מבחינה סוציאלית, הוא ביצע את הפנוי המזהיר את האימפריה מ"הודו, פאקיסטאן ובורמה ללא מלחמה, וכי

בריטניה

הקרנף ניצח את המייג'ור

הצבא האמריקאי והבריטי היה מוכן לפ"רוץ ללב גרמניה. בעוד חודש, חדשים, היה על המלחמה להסתיים. במטהו של אייזנהאור חיכו כנמה גנרלים לביקורו של וינסטון צ'רצ'יל. בנגוד למקובל הופיע במדי קולונל של הצבא, במקום במדי חיל-האוויר, הוציא מכיסו גרתיק של עור שהכיל סיגארים בני

ראש הממשלה החוזר, וינסטון צ'רצ'יל, נוסב את המנוף...

שכל שלוש הארצות נשארו ידיות נאמנות למשעדרתן מאתמול. **העם רצה שלום.** כשאך פרצה מלחמת הבחירות היה צ'רצ'יל בטוח בנצחון מכריע — רעידת אדמה שתיתן לו רוב של לפחות 100 צירים. הוא הבליט את סנטרו, האשים את אטלי שהסתלק בבושת פנים מפרס ומ"מצרים, ברח מכל היאבקות.

אולם כבר כעבור ימים מעטים הבחין שי"משהו אינו בסדר. ככל שדיבר על פחדו של אטלי מפני היאבקות, כן הרחיק מעצמו את הקהל. כשהופיעו מודעות ענק שנשאן את המלים: "את אצבעו של מי תעדיפו על ההדק, אצבעו של צ'רצ'יל או של אטלי?" היה ברור כי העם הבריטי רוצה בשלום יותר מאשר בכל דבר אחר בעולם. אטלי השקט והצנוע, שסייר בארץ במכונית פר"טית קטנטנת, נראה יותר כאיש שלום מ"אשר "ויני" המזהיר והמבריק, שערך מס"עות נצחון בראש שיירות של עשרות מכור גיות פאר.

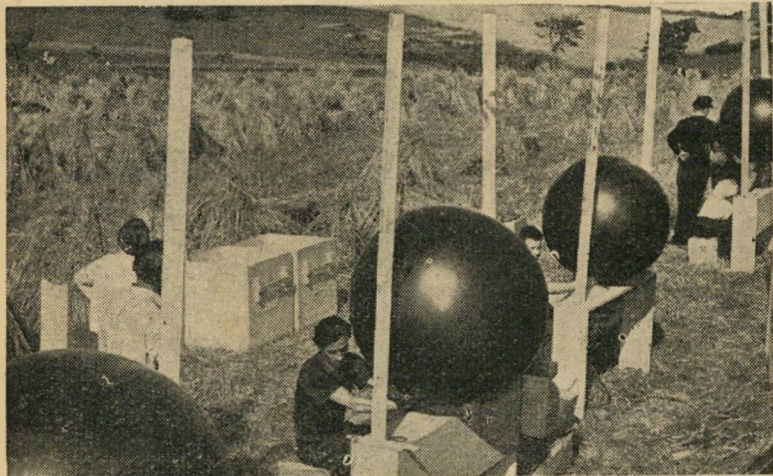
בכשרונו התעמולתי הרגיל הסיק צ'רצ'יל את המסקנה, הפך את הקערה על פיה. "אני איש זקן. יש לי רק סיבה אחת לבקש לח"זור לשלטון — התקוה שאני אצליח למנוע מלחמת עולם."

בכל זאת היה ענין השלום כמעט בעוכרין כשרק הנשק הנגדי — אישביות הרצון ה"כללית מן המתיירים הגבוהים — עוזר לו להלום באויבו, בני תנועת העבודה. **ויני דמה לרופא.** כשישב וינסטון ל"אונד ספנטר צ'רצ'יל, בן ה"דד, במפקדת מפלגתו בשעות הבוקר המוקדמות של יום הששי והאזין לסיכום התוצאות הראשונות היה ברור שטעו — הוא השיג רק כמה כס"אות נוספים בפרלמנט החדש, יצטרך לקבל על עצמו את התפקיד הקשה של ראש ממ

20 סנטימטר, לגם קוניאק וסודה מכוס, חייד. דרך ארוכה עבר מאז אותו יום אפל, כש"הבטיח לעם האנגלי "דם, דמעות וזיעה". אולם הלוחם הזקן, שלום עוד במלחמת ספרד—ארצות הברית ב"1895 (בה גורשו ה"ספרדים מקובה), השתתף בשתי מערכות ב"צפון-מערב הודו, נגד השבטים הפראיים, היה קצין במלחמת סודאן (להיסול מרד המהדי) ב"1898 וסופר צבאי במלחמת-הבורים ברא"שית מאה זו (בה נפל בשבי וברח). לא הת"כונן לשלום. להיפך, חודשיים לפני חיסול משטרו של היטלר כבר היריה במלחמה ה"באה, "עבר זמנה של האויריה", הסביר ל"גנרלים המפורסמים, שהאוינו בתשומת-לב מחותה לדבריו של האיש שרבים מהם חש"בווה לאיש הגדול ביותר של התקופה "ב"מלחמה הבאה תשלוטנה הראקיסות. יבוא יום כשניכנס לחזר-הקאבינט, נשבור זכוכית מ"על לכפתור, נסובב את המנוף אל המדינה שנרצה להפציצה ונלחץ על הכפתור להכ"ריו מלחמה."

באותם הימים כבר החלה, למעשה, מל"חמת העולם השלישית. בפקודת צ'רצ'יל הת"ערכ צבא בריטי ביוון נגד הקומוניסטים. אמר צ'רצ'יל: "אני דומה לקרנף ענק, בעל קרן חדה ועוד עבה. הקרן הזאת תהיה תמיד מכוונת נגד האויב, ידקרו המבקרים גם את עורי כאשר ידקרו."

הננס היה גדול. כעבור חדשים מע"טים נראה כאילו הקרן קתה, כאילו המ"בקרים הצליחו להביע את העור העבה. בעוד צ'רצ'יל ישב בוועידת פוטסדאם עם סטאלין וטרומן נחל תבוסה בבחירות. את מקומו (וכסאו בוועידה) תפס מייג'ר שקט, צנוע, שלא עשה רושם — קלמנט אטלי. העולם, וביחוד ארצות-הברית, נדהם. איש לא הבין כיצד יכלו הבריטים לגרש את

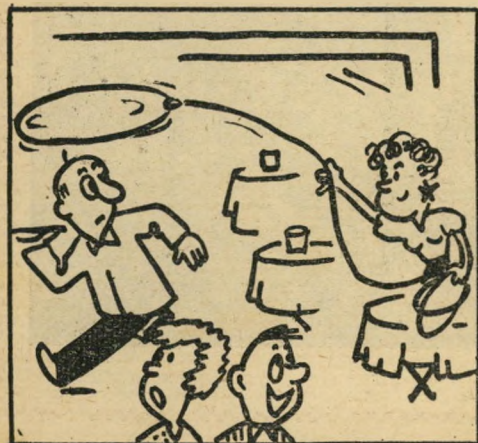
נקודת-שידור הבאלונים לעברו השני של מסך הברזל

של התחנה המערבית בליווי פזמונים והערות סאטיריות. אולם במטה נושאי הצלב מחפשים בקדח"תנות שיטות בטוחות יותר משיטת הבאלונים כי ברגע שיופעו מטוסים ציפים לאורך ה"גבול ויירו בבאלונים לא יחדרו כרוזי המע"רב יותר מאשר קילומטרים אחדים אל תוך מסך הברזל.

עור. הפורטוגזים מבכרים אופניים צבועים בכל צבעי הקשת, כדוגמת הדרום-אמרי"קאים. הקנדים, בצפון הרחוק, מומונים מסגרות מעוקמות כדי לאפשר להם רכיבה נמוכה. כן מוסיפים לאופניים המיוצאים ל"קנדה בלם רגל מלבד בלם היד. תעשיית האופניים הבריטית רוכבת על קשיים אלה בקלות ומספקת את תוצרתה

משיגה חשומת לב

רעותי

שמשון ודלילה

לעבודה על שמשון ודלילה לא היה צורך בשכנוע מיוחד כדי להפקיד בידי חביב הקהל את התפקיד הראשי. דהימיל יודע היטב את רצונו של הצבור. מיצור, שהיה לו לפי עדות עצמו בטחון מוחלט מילדותו שהיה לכוכב, נוהג בהוליווד בחייו הפרטיים כמו שחיבי, לדעתו, לנהוג כל שחקן גדול: הוא נותן אפשרויות רבות לעתונאים לעטט על אודותיו חדשות המעניינות את אודותיו ועדר שלם של צלמים וכתבים הוא אורח של קבע באולפן בעת שהוא מסובב סרט; הוא רברבן, משבח את עצמו ללא היסוס או בושה; הספיק להיות נשוי פעמים בלבד. אבל, כמוכן, הוא עודנו צעיר

בשנייה, בכגד-ים. הדי לאמאר היתה מפורסמת כאשר הגיעה, לפני 14 שנה להוליווד. בן היום שברחה, והיא בת 15, מבית הוריה בווינה, לא הרפתה ממנה הפרסומת. הדי קיסלר הצעירה הח' ליטה שמקומה אינו בבית-הספר אלא על בד הקולנוע, והדרך הטוב ביותר ליהפך שחקנית קולנוע היא (מחוץ לשני שמה) — כך חשבה — לחדור אל אולפן סרטי, לעסוק בתוכו באינו מלאכה שתזדמן לידה.

כאשר נכנסה למשרד חברת הסרטים טאשה בוניה, בקשה עבודה כמוכרת הסרטה, אבל משהו שם העיף בה מבט אחוז, הפקיד בידיה תפקיד קטן בסרט טערה בצלוחית מים. הופעותיה הראשונות בקולנוע לא היו אף סערות ליליות; הדי נשארה אלמונית ביותר, אפילו לאחר שבעה לברלין, הופיעה בכמה מחזות על במתו של מאקס ריינהארט.

סערה של ממש גרמה בהופיעה בסרט ציכי שנקרא אקסטרה. הסכה לא היתה יכולתה לשחק — הדי מעולם לא היטיבה לשחק — אלא העובדה שהופיעה בסרט זה, במספר הגון של מטרים, במערומיה. כל מה שראה הקהל באקסטרה היה נערה רזה ביותר וחשופת חזה שוחה במי אגם וחולפת במרוצה על פניו בד הקולנוע.

נערה דברים מעין אלה אינם נדירים על במת המיוויק-הול, למשל, אבל בקולנוע, על הבד, מערומים מקבלים ממדיעק והסוגסטיה שלהם נכפלת עשרות מונים. בין אלה שראו את הסרט היה המיליונר הבינלאומי פרוץ מאנדל. תגובותיו לסרט היו שתיים: 1. הוא התאהב בהדי, 2. נודעו עקב אי המוסריות. פעולותיו היו גם כן שתיים: 1. בקש את ידה של הדי, 2. נסה להשמיד את כל העתקי הדי, סרט, לקנות בחזרה את כל תמונות הדי פרסומת שהראו אותה בלבוש חזה.

מאנדל הצליח לבצע רק את מבוקשו הראשון, וגם זאת לזמן קצר בלבד, כיון שהדי ברחת ממנו לאחר חדשים ספורים והגיעה לפריס. הסכה: בעלה רצה למנוע ממנה קארירה משחקית. במאריס ראה אותה לואיס ב. מאייר, מפקי הסרטים ההוליוודי, נזכר בפרסומת הגדולה שלה, המריץ אותה לנסוע להוליווד.

כבר בסרטה הראשון, אלגיה, היתה הדי פצצה. היא לא נדרשה לשחק בסרט; גם אילו נדרשה, לא היתה מסוגלת זאת. היא רק עמדה בפני המצלמה, בצורות שונות, וזו הנציחה את תוי פניה. יש להורות, כמוכן, שלהדי פוטוגניות בלתי מצויה.

סרטה השני בהוליווד, הגברת הטרופית, היה מעין הורה. לוחמת יותר, על אקסטרה, ברם, הצנורה ההוליוודית, ירדה קפזנית מזו של פראג, קצצה את כל הקטעים המסוכנים. מאז תלבושתה של הדי היא צנועה יותר; בשמשון ודלילה היא מופיעה בכגד פאר שאינם חושפים יותר מאשר בגדים שמרני ב יותר.

ארבעה גורלות

משך חמשים וארבע השנים האחרונות העתיר וויליאם סמורסט מוהם (77) שפע של רומנים, מחזות, ספורים קצרים, רשימות ומאמרים על מיליוני קוראים וחסידים תיאטרון שקידמו ובלעו הכל בתלהבות רבה. מוהם, שהתעתד להיות רופא טרם התחיל ככותב, ואף עסק ברפואה זמן קצר לפני שהכתובה החלה מכיניסה לו סכומים ניכרים מאד, אינו יכול להחשב לסופר גדול. הוא אצל שגינות מסוימת, יודע לשעשע את קוראיו במעשה מציננת, עלילותיו תמיד מישכות ולעיתים מותחות, והוא יודע לת צורה חדשה אף לנושא הנדוש והמיושן ביותר. אין פלא, אפוא, שהלק ניכר מיצירתו הועתק אל הבד בזמנים שונים: מספר רומנים, כמה מספריו הקצרים הארוכים

ההצלחה האירה שוב את פניה לססיל ב. דהימיל, וסרטו הששים וארבע של הבמאי הותיק (70) היה לאחת מהצלחות הקופה הקולנועיות הגדולות ביותר. אין זה סרט משובח, כמוכן; דהימיל עושה טרטים לילדים ורמתו האמנותית היא ירודה ביותר. הוא משתמש באמצעים תיאטראיים בדוקים ומנוסים; המשחק בטרטיו מיושן, מלאכותי; השיח לרוב מגוחך. אבל איש לא יכחיש שהוא יודע את המלאכה. יש קסם מיוחד במינו לסרטיו ובתמונותיו ההמוניות הוא תלמידו המובהק של המורה הגדול גריפית.

בשמשון ודלילה היה דהימיל נאמן מאד למקור התנכ"י ובמדה מסוימת, לפרוש הספרותי של ז'בוטינסקי. דהימיל השכיל לתת הסבר הגיוני למעשי הגבורה של שמשון; מלחמתו באריה מצולמת בכשרון רב ומשכנעת בהחלט. גם שיאו של הסרט, הריסתו של בית האל דגון בעזה על ידי שמשון העיוור, לא רק שהוא רב רושם, אלא גם הגיוני יותר מכל ריאליסטי הקרב בלחי, בין שמשון המזויין בלחיחמור וגדוד של פלשתים, דהימיל מסביר את מעשה הפלאים הזה במבוכה שתקפה את הפלשתים למראה שמשון הקורע את כבלי הברזל, סופת חול הפרוצת אחרת שעה והמעבר הצר, נקיב בין הסלעים, בו מתרחשת הכתישה, שלא אפשר לפלשתים כבדי השריון כל תמרון יעיל.

לעומת התמונות ההמוניות, המוצלחות במידה שלא היה ניתן לשער ולנחש, הלשים קטעי האהבה בסרט, והדמויות, כמעט כולן, לקוחות כאילו מרומאן זול. שמשון מתואר כנער פז הוליוודי, ואף על פי שהמקרא עצמו אינו מתעלם ממגעותיו העקרות של הגבור העברי, שהיו חולשה לנשים פלשתיות וסביאה מופרות בחברת הכובשים הרוים, קשה לומר הות אותו עם הדמות שמגלם ויקטור מיצור.

מוריס ומבדחים קמעה הן התמונות בין שמשון ודלילה. דהימיל הלכיש אותן פאר והדר המזכירים יותר את סרטיו הקודמים מאשר את תקופת התנ"ך. אבל (בזה הצלחתו המסוימת של הסרט) אין הן משעממות כל עיקר. יותר מוצלח הנוף הכמעט-ישראלי.

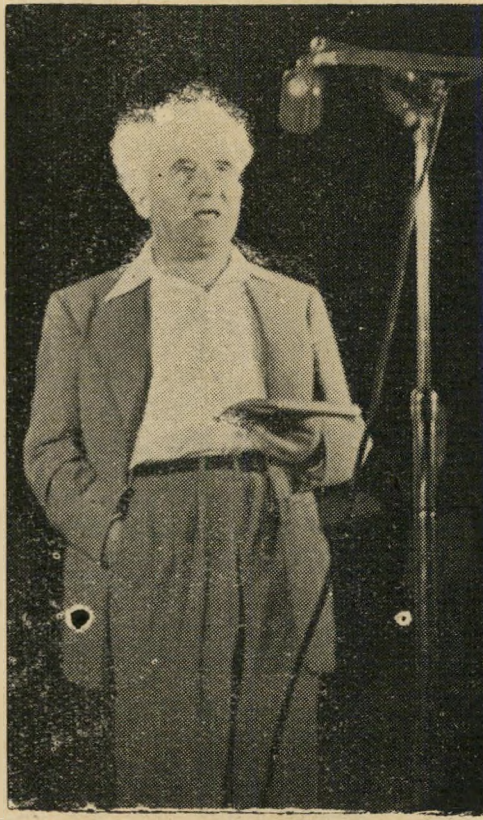
ייתכן מאד, שמכל סרטיו של דהימיל, דווקא שמשון ודלילה הוא הטוב ביותר. אם הצופה מתחס אל הסרט בסלחנות, אינו מתבונן בו כביצירה ספרותית אלא ככמיין מסכת המונית ומרובת פאר שאחד מספורי האהבה הגדולים ביותר בעולם משמש לה עילה, הוא יכול להפיק ממנו הנאה לא מעטה. מה שמפליא הוא, שלמרות הגישה הילדותית אל כל העניין, למרות התפיסה ההוליוודית האופינית לדהימיל, הסרטים המגוחכים (למשל, נערו של שמשון בסרט הוא שאול הצעיר, העתיד להיות מלך ישראל), יש בסרט מזה רבה של שכנוע, אף לגבי קהל מקומי שרקע המאורעות קרוב לו קרבה גיאורפית ונפשית.

בשנייה, בר איהל. כאשר החליט דהימיל לראשונה להעלות על הבד את מעשה שמשון ודלילה (בשנת 1936) היו המועמדים הרציניים ביותר לשני התפקידים הנרי וילקוסון (המשחק בסרט הנוכחי את תפקידו אקתור, שר צבא פלשת בדד) ומרים הופקינס. ברם, ברנש צעיר ששאף להיות שחקן קולנוע, החליט שהי תפקיד מתאים דווקא לו. שמו היה ויקטור מיצור והוא היה בדיוק בו עשרים. מיצור לא היה מן הבישנים והבורחים מן הפרסומת. האו החליט למשוך את תשומת לבו של הבמאי הותיק על ידי שוטה אוהל ליד משרדו בלב הוליווד והעמיד את עצמו לראווה. גבהו היה מטר שמונים וחמשה ומשקלו מאה קילו, אבל כאשר ראה אותו דהימיל העיף בו מבט חטוף בלבד, קבל את מבצעו של הצעיר החוצפני בחיוך סלחני, לא הומיין אותו לחתים על חוזה.

בינתיים בוטלה תכנית ההסרטה. דהימיל רצה לרשים אחרים ומיצור החליט להפסידה בדרך הקשה, אך המקור בלתי יותר; וכנס לבית-ספר דרמטי בעיר סמוכה להוליווד ורתם עצמו ללימודים הקשים. המפיק האל רוץ' ראה את השחקן הצעיר באחת מהצגות המדרשה, קרא אותו להוליווד ולאחר תפקידים קטנים, מעשו רושם על הצופים, ביחוד ממין נקבה, היה לכוכב. לאחר שנים, כאשר ניגש דהימיל שוב

היכן האם? תינוק בן שמונה חודשים נמצא עזוב על מפתן הקומה הראשונה ברחוב ריינס 32, תל-אביב. הוא נמסר על ידי המשטרה למוסד לטיפול באם ובילד של ויצ"ו. עד שתופיע אמו לבקשהו חזרה — אם תופיע. אולם הדברים האלה אינם מובנים לילד.

דקירה מכוונת. לוועידת איחוד הקיבוצים שהתכנסה בבית ירח, על חוף הכנרת, הגיעו כאלף צירים מכל הארץ. ביניהם: דוד בן-גוריון. תוך כדי נאום בפני 20 אלף נוכחים, כשהוא מחזיק את ידו בכיס מכנסיו מרוב נוריות ולבביות, העיף ראשו הממשלה דקירה לכיוון קרובצי מפ"ם. שאינם מושרים שים די צרכם בעניני הארץ.

המספריים והרחמים. שעה שאירגוני השמאל וע' תוניהם מחו נגד הצגת הסרט "ארבעה על הגיפ" (ראה עמוד 16) הפעילה הצנזורה הישראלית את מספריה וגזרה כ־50 מטר מן הסרט מפני שהם עלולים לעורר רחמים על האוטטרים. התמונה למטה מתארת חיילים אוסטריים שנישבו על ידי הסובייטים עת שהם חוזרים לוינה ומתקבלים בחום רגשות נע"אמהות, נשים, ארוטות. לדברי אחד מועדתי הצנזורה (השייכת למשרד הפנים) אין לשכוח כל כך מהר את אשר עוללו הנאצים לעם היהודי ועל אחת כמה וכמה אין לעודד רחמים עליהם, שהרי גם האוטטרים היו נאצים.

פוזן שאו (העפיון)
החתימה: נשיקה

ססיל פארקר (אשת הקולנוע)
שיר על יחסים מיניים

מאי זטרלינג (עזרבות החיים)
שלוש הצעות טובות

פרנסואז רוזי (נטע זר)
שנתיים של לימוד

הפעילות הקומוניסטיות בהוליווד, אחוז קטן ביותר.
לאחר הזעזוע הראשון סקה הוליווד את עיניה, הביטה סביבה וראתה שהשד אינו הטלביזיה מכה שרשים עמוקים באורח החיים נורא כל כך. בפעם הראשונה מאז החלה האמריקאי, החלו עולות הכנסות הקופה של בתי הקולנוע. פרושו של דבר: אם אתם לעורקים ההוליוודיים שרבים ראו אותם והנה הם מסתיידים והולכים. לפני ימים אחדים, דורה שארי, מנהלה החדש של מטריגולדבינד-מאיר ואחד מן האישים החשובים של בירת הסרטים.
שאר טוען שהעולם כולו למד מהוליווד וכל "חידוש מהפכני" בסרט אירופי זה או אחר מוצאו מאמריקה. על ידי כך תרם הסרט האמריקאי את התרומה החשובה ביותר לקולנוע העולמי.
איש, אף מבקריה החריפים ביותר של הוליווד, לא יוכל להכחיש טענה זו, ששאר, בענותו מסביר אותה כך: "חלק בתופעה זו (העתקת טכניקה קולנועית מהוליווד לאירופה ושמוש בה בהצלחה על ידי סרטי אים) נובע מן העובדה שאנו היינו חלוצים בעבודת הסרט".

בקרה

"הסדר המדיני". רופא אמריקאי מגלה סוד כמוס שעתידיה של מדינה רודנית תלוי בה. כמה פרצופים אפלים מנסים להחניק את הסוד על ידי כך שיהניקו את הרופא, דאגלאס פירבנקס.
"מקבת". עיבוד קולנועי של הטרגדיה הבימתית. שילוב מעניין. אם לא תמיד מוציאה את השני הגאונים: אורסון וולס וייליאם שקספיר, כשהדגש, כמובין, על הראשון.
"זעקת הארמה". מלחמות המחתרת בישראל, כולל עליה ב, בעינים איטלקיות אזהרות.

"דבר אחד אינני יכול להבין בשום פנים. מה מצא בה אותו צעיר?".
שוב הדביק שריף לסיום האירוני של מוהם זנב סנטימנטאלי והסוף החדש משחית במרה מסוימת את ההתחלה המצוינת.
אולם בכללו של דבר, הרבר המעלה את ארבעה גורלות מעל לסרטים אחרים ועושה אותו שעשוע משובח ביותר איננו עמקות — שאינה בו — או העלילות המבדחות משהו, או הבימוי שהוא פשוט ביותר, אלא המשחק. המפיק בוקס אסף כארבעים שחקנים משוחזרים ביותר, הפיקד אף את הפעוט שבתפקידים בידי שחקנים ממדרגה ראשונה. כולם, ותיקים ומתחילים, מציגים משחק אנגלי אופייני, מאופק, דקיק, מלאכותי בדיוק במידה הדרושה. זהו סגנון ההולם מאד את אופן הכתיבה של מוהם. ארבעה גורלות הוא איפוא, תאווה לעיני חסידיו המרובים של הסופר הפורה וביולו מצוין גם לאחריהם.

הזליבוד

העניינים לא יגיעים?

"נראה הדבר (לפי שמעות המופצות על הוליווד) שהתעשייה שלנו עומדת על סף האבדון. אולמות נסגרים, אולפנים פושטים את הרגל, הכנסות פוסקות להגיע, ההוצאות עולות מעלה מעלה, חוסר העבודה גדול, התעשייה כולה בידים קומוניסטיות אף על פי שהיא ממונת בידי פאשיסטים. הטלביזיה ממותת אותנו כליל ובתינו עומים דים למכירה פומבית עקב הגרושים, השעי רוריות, התסככות הכספיות של העוסקים במלאכת הסרט.
התמונה האמתית היא שונה... גם אם לא נרכיב לחטמינו משקפים ורודות (נראה ש): האולפנים הומים מרוב עבודה, מספר המיועסקים גדול משהיה אי פעם, מתוך 25000 עובדים, רק כ-100 היו מעורבים בחקירות

בספורו של מוהם המשפחה המיוחסת היא יהודית מתבוללת, בעוד שטרט עטו אותה אנגלית ידועה. נקודה חשובה זו, רצונה של המשפחה שהבן היחיד ינצל את ההודמנות הנדירה לתפוש עמדה מכובדת בחברו; הברית טית המסוגרת נעדרת כאן והסרט חסר אתה עמקות העושה את הספור למעניין ביותר. גם בהעפיון הגיבור הוא בחור צעיר: הרברט (ג'ורג' קול). אלא שהפעם זהו בן למשפחה מן המעמד הבינוני שהשעשועו של הוא הטסת עפיונים בימי ראשון. כאשר נושא ג'ורג' אשה (סוזן שו) היא מתהלכה לקנא בעפיונים הקושרים אותו אל המשי פחה, מסיחים את דעתו ממנה. הוא עויב אותה, חוזר אל בית הוריו שילח אליה שבוע שבוע חלק ממשכורתו, עד שהיא מנפצת את העפיון הענק שבנה בעמל רב. לאחר מעשה זה הוא מטרב לתוך בה ומושלך אל הכלא. בנקודה זו מסתיים ספורו של מוהם ואילו שריף חותם את המעשה בנשיקה.

הטוב שבביעיה הוא הספור האחרון אשת הקולנוע. קולנוע פרגרין (ססיל פארקר) הוא איש צבא בגיל העמידה שיצא בדימוס. אשתו איב, צמוקה, לבנת שער, אינה מעוררת בו כל רגש של אהבה. הוא נתיחם אליה כאל יצור מועיל — היא עקרת בית מושלמת — אך שאין להקדיש לה תשומת לב מיוחדת. את צרכיו הגבריים מספקת אהובה ליגדונית (לינן טרייס). יום אחד מתברר לקולנוע הנדמה שאשתו כתבה ספר שירים הנוכה לפרסומת עצומה ותפוצה גדולה, בעיקר עקב היותו רווי תשוקה וכמנים מגרים. מסתבר שהשירים הם אוטוביוגרפיים ומסופר בהם על אהבת איש צעיר למחברת, על יחסים מיניים שהיו ביניהם עד מותו הפתאומי של אותו מאהב. ברור לו, לקולנוע, שאשתו המכוערת היתה בוגדת בו, והדבר מדריך את מנוחתו. הוא חושש לבקש ממנה פרטים פן תספר לו את האמת המרה, מעיר ליריד:

יתו! בארבעה גורלות עשה מפייה הסרטים סיוני בוקס נסיון לצרור יחד ארבעה מספר ריו הקצרים של המחבר, ספורים שאין כל קשר ביניהם, מבימים בידי ארבעה במאים ש.גים. הנסיון עלה יפה.
את הרפתקאותיו של טניסאי צעיר, ניקי (ג'ק וואטלינג) הנוסע למונטה קארלו להשתתף בתחרות אליפות. לפני הנסיעה גותן לו אביו (בניל ראפורט) שלוש עצות טובות: לא לשחק במשחקי גורל, לא להלוות כסף לאיש ולא להתעסק עם נשים. ניקי מקבל את העצות כבן טוב, מפר אותן אחת אחת, וזכה בכסף רב משחק הרולטה, מלווה כסף לאשה יפה (מאי זטרלינג) ומקבל את הכסף בחזרה. אביו מכה לילה בידוריה ומצליח לא רק להציל את כספה, שהיא אמרה לגנוב אותו, אלא אף לזכות, מבלי משים, בממונה שלה. זוהי מע' שיה ישנה, משעשעת, שתוקנה במקצת לצורך הסרט (בספור מבלה ניקי את הלילה בניוטה. טל מארחתו, לא בטריקלין שלה, על הכספה, בשנה תמימה) על ידי התסריטאי ר. ק. (910 המסע) שריף. סיומו של הספור הוא אופייני להמור היבש של הסרט כולו: אומר לידו של אבי הנער: דבר כזה לא היה קורה לשחקן קריקט".

בנטע זר הגיבור הוא בחור צעיר (דיק בוגארד), בן למשפחה עשירה ואצילה, שכל הורכים — לקרירה דיפלומטית, פוליטית, עסקית, צבאית — פתוחות בפניו. הוא שואף להיות פסנתרן. אביו (ריימונד לובל) מסכים להניח לו ללמוד שנתיים בפאריס בתנאי שאם כעבור אותו זמן יתברר שאין לו סיכוי להיות פסנתרן גדול, ייכנע לרצון משפחתו. לאחר שנתיים הוא מנגן באוזני לאה מאקאר (פרנסואז רוזי), הפסנתרנית הגדולה ביותר באירופה. "אין לך שמץ של כשרון אמתי" אומרת היא. ג'ורג', בייאושו, מאבד את עצמו לדעת.

השבץ מס. 90

(ערוך ע"י מתכונת הכתיב העברי המלא)

מאוון: (1) שכבה סוציאלית; (5) הרום; (10) מלחמה; (12) עסיס הפרות; (14) גזות הנצחון של צ'רצ'יל; (16) חלק הדי; (18) ענן; (19) בעל מלאכה; (21) מוקני אנשי המדע הישראליים; (22) המישטר בישראל כיום; (23) ספר מחיי הודו כתוב בידי רודיארד קיפלינג; (24) תואר תורכי; (25) הסבר מדויק על מהות מונח; (27) אילן קטן; (30) מסכים להניח לו ללמוד שנתיים בפאריס בתנאי שאם כעבור אותו זמן יתברר שאין לו סיכוי להיות פסנתרן גדול, ייכנע לרצון משפחתו. לאחר שנתיים הוא מנגן באוזני לאה מאקאר (פרנסואז רוזי), הפסנתרנית הגדולה ביותר באירופה. "אין לך שמץ של כשרון אמתי" אומרת היא. ג'ורג', בייאושו, מאבד את עצמו לדעת.

			8	7	6	5		4	3	2	1
13					12		11			10	9
	18					17			16		14
							21			20	19
		24						23			22
			28		27				26		25
				32			31			30	29
		37		36				35			33
					39						38
			43			42		41			40
							46		45		44
											48
							49				

32) איפרכיה; (34) משכן לבהמה; (35) כינוי אחר לברק; (37) כנוי לאציל פולני בפי היהודים; (39) שלטון; (42) שכנה לפרס הקדומה; (44) מין ארג לבן ויקר; (45) חומר שמגוני הנמצא בעצי מות; (47) קריאת ורוו.

פרסי ספרים לפותרי תשבץ 86

צבי טנצ'ה, ת"א, מנדלי 13; אסתר מורח, ירוש' לים, שכונת כרם; ראובן פנקס, ת"א, נחלת בנימין 12.

פרסי ספרים לפותרי תשבץ 87

חיים יעקבסון, טבריה, מריית שמואל; הרסה 10, ירושלים, מקורברוד, רשי 45; דבורה ריבוביץ, ת"א, שייקין 52.

חידון המאורעות

חידות המאורעות תשי"א לא הצליח, כנראה, במיוחד. הקוראים התקשו (או התעצלו) לענות על 49 השאלות ורק 356 מביניהם הסתייחו עצמם לשגר את הפתרון. ביניהם הצטיינו 354 (לדאבון לב מזכירות המערכת שעברה על כולם) באר דיוקים. שני הפתרונות היחידים שהשיבו נכונה על כל 49 השאלות היו של בני טבריה, שכן בפרסי הספרים, ללא הגרלה, שהפכה מיותרת בגלל מיעוט הפותרים.
הזוכים הם מנחם קזו, טבריה, שכונת אחוה ומשה שטרית, טבריה, רחוב נצרת בית עובד.

תמצית הסרט 4 על הג'יפ

וינה — המקום היחיד בעולם שם קיים עוד, איך שהוא, משהו משיר תוף הפעולה מימי מלחמת העולם הי שניה בין ארבעת הגדולים. במחוז מספר 1 עובר הג'יפ של ארבעת הי שוטרים הצבאיים — אחד רוסי, אחד אמריקאי, אחד אנגלי, אחד צרפתי. האמריקאי נוהג חמיד — כי המכר נית אמריקאית. יושב על ידו, לפי תור הודשי קבוע, אחד מחבריו.

גיפ מס' 2212 פ — המפקד הי חודשי: סרג'נט ואסילי ורושנקו (יוסף דיין). נוהג ווי ליאם לונג האמריקאי (ראף מיקלר). מאחורנית יושבים הצרפתי מארסל פאסטיר (רינאן) והאנגלי הארי סטי וארט (מיקל מדווין). הג'יפ עובר בי ארבעת הרובעים הנכררים וברובע החמישי, המשותף.

ברחוב לייטנר מס' 9 קרה משהו. ג'יפ בשם האקל, שומר הבית, קרא למשטרה הבינלאומי. מית. הסריגנט וורר שנקו רוצה לחקור את היינאית הנבוכה, פראנציסקה אדינבר (ויוקה לינדפורט). חברו הא מריקאי מרשה לעצמו להתערב. "אני המפקד כאן!" אומר הרוסי.

הדבר אינו מוצא חן בעיני ויליאם לונג, האמריקאי. הוא מכיר את הי רוסי, פגש בו במי סיבות אהרות. הוא מבקר לבדו אצל הי אשה ברחוב לייטנר, מיעץ לה לבי רוח. לאן? קודם כל להסתלק מן הי רובע הבינלאומי, אשר החייש מפ קדים בו הרוסים.

לא קל למצוא שיוכן בווינה. בכל מקום אותה תשובה: "מצטער, אין חדרים!" פראנציסקה דואגת לבעלה, הנמצא בשבי הרוסי. כי כתאום יש רעיון ללונג: לחברו הברטנו, מארסל פאסטיר, יש דירה. שם תמצא פראנציסקה קורת גג והבי נה אנושים. היא מחכה לבעלה.

השבויים הוזרים. בעלה של פראנציסקה איננו. חבר מס' 1: הוא ברח יומיים לפני כן. פראנציסקה מתעוררת כשחורא מתעור עוררת יושב לידה הרוסי. כנין לו הכתובת החושה? הא שומעית שר בעלה מת. הוזת ג'ירחה. לונג וסטוארט מחפשים אותה. הדלת נעור לה, מן החדר ננוף ריח גאו.

הבעל חי, נמצא בווינה. משומר הי בית הוא טומע היכן גרה אשתו. זהירות! מחפשים אחריה! הוא מוצא אותה בחדר המיר. גות של בית פאסטיר. לונג ופאסטיר באוטר נ. אולם פתאום מפתיע אר תם ויפוש, שהאמריקאים פקדו ל ערכו. בבקשה, אין רוצים צרות עם הרוסים האלה!

שבוי שברח? איפה? אולי מתחת לשמכת המיטה? אולי בזוהר האמ בט? בארון? הגב? רת פאסטיר מתרגל שת למראית עין! גוסף לכל, צרפתים, בני ארצה, הם העורכים את הויטוש, הגורמים לכל הצורת האלה. בעוד שהיא מראה חדר אחר תור, יורד איינבר על בהונות רגליו במדרגות.

הוא מתגנב ברחובות, לאורך הי קירות. שוטר צבאי בריטי קורא לו, הוא בורח. אין הוא יודל שהאנגלי הוא סטוארט, הרוצה ל עזור לו. הוא בורח, פראנציסקה מחד טשת אותה, רצה ביוחכות הרטובים.

הנה, ליר שער, מי זה? קארל, הבעל. מאחורו שני אנשים. זה הי שור. הם רצים. צרי כים לרוץ. לתוך הי בנין החדש ההוא. גיפ מס' 2212 פ מסרטת ובא. לוח רושנקו יש פקודות. אולם ללונג יש לב. הוא מוכן ללכת עד הסוף, אם יש צורך בכך. האם מנצח הרגש הי אנושי את הפוליטיקה?

